Mark

Delårsrapport augusti 2022
Marks kommun

Beslutad kommunfullmäktige 2022-10-27

Innehållsförteckning

1 Delårsrapportens struktur ... 3

2 Sammanfattning ... 4

3 Förvaltningsberättelse ... 5

3.1 Översikt över verksamhetens utveckling ... 5

3.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning ... 6

3.3 Händelser av väsentlig betydelse ... 7

3.4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning ... 8

3.5 Balanskravsresultat ... 14

3.6 Väsentliga personalförhållanden ... 14

3.7 Förväntad utveckling ... 19

4 Ekonomisk redovisning ... 21

4.1 Tillämpade redovisningsprinciper ... 21

4.2 Resultaträkning ... 23

4.3 Balansräkning ... 24

4.4 Kassaflödesanalys ... 25

4.5 Noter Marks kommun ... 25

4.6 Driftredovisning ... 35

4.7 Investeringsredovisning ... 37

4.8 Uppföljning av vatten- och avloppsförsörjningsverksamheten ... 39

4.9 Sammanställd redovisning ... 40

5 Övrigt ... 42

5.1 Verksamhetsberättelse ... 42

5.2 Utlåtande över delårsrapporten ... 42

1 Delårsrapportens struktur

Delårsrapporten upprättas för årets första åtta månader och innehåller en prognos för heläret.

Med hänsyn till krav på snabb information, delårsrapporten ska enligt kommunallagen överlämnas till kommunfullmäktige och revisorerna senast två månader efter delårsperiodens slut, väljer kommunen att i mindre omfattning än i årsredovisningen tillhandahålla information i sina delårsrapporter. Den som har tillgång till delårsrapporten förutsätts därmed att ha tillgång till kommunens senaste årsredovisning. Marks kommuns årsredovisning för 2021 finns att läsa på mark.se.

Del 1. Delårsrapportens struktur

Del 2. Sammanfattning

Sammanfattning av verksamhet, personal och ekonomi

Del 3. Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller en översikt över utvecklingen av den kommunala koncernens verksamhet. Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Marks kommuns verksamhet under det gångna året.

Del 4. Ekonomisk redovisning

Avsnittet börjar med de redovisningsprinciper som kommunen tillämpar och därefter följer kommunens och koncernens ekonomiska redovisning i form av resultat- och balansräkning med flera rapporter.

Del 5. Övrigt

Rapporten avslutas med en beskrivning av var nämnder och bolags delårsrapporter (verksamhetsberättelser) kan läsas samt hur granskningsrapporten kommer att presenteras.

2 Sammanfattning

Delårsrapporten är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige om kommunens totala verksamhet och ekonomi under januari-augusti 2022. Den är också information till externa intressenter så som näringslivet, leverantörer, kreditgivare, samarbetspartners och andra offentliga myndigheter samt till kommuninvånarna. Här kan du läsa om vilka mål som satts upp, hur måluppfyllelsen har gått och hur skattepengarna har använts.

I juni beslutade kommunfullmäktige om en ny vision för Marks kommun, en vision som är framtagen med de som verkar och bor i kommunen. *Mark är en nära kommun med människan i fokus. Nära till natur, vår omvärld, varandra och framtiden*.

År 2022 har kommunorganisationen två gemensamma mål - *Bästa barnkommun* och *Bästa företagskommun*. Uppföljningen visar att målen kommer att nås delvis för 2022.

Efter ett gediget förankringsarbete har förbifart Skene samt ytterligare två delsträckor mötesfriväg av väg 156 kommit med i den regionala infrastrukturplanen 2022-2033 för Västra Götaland, vilket kommer att innebära en förbättrad infrastruktur i den delen av kommunen.

Inom flera verksamhetsområden har leverantörer flaggat om kostnadsökningar på grund av rådande världsläge för t.ex. byggnadsmaterial, energi, drivmedel och livsmedel.

Periodens resultat för januari till augusti var 161,9 mnkr. Det kan jämföras med motsvarande period föregående år då resultatet var 148,5 mnkr.

Resultatprognos Marks kommun augusti 2022	**mnkr**
Budgeterat resultat	35,1
Nämndernas prognos	-8,4
Gemensamma verksamheter	5,5
Skatteintäkter och utjämning	59,3
Finansnetto	0,3
Årets resultat	**91,9**

Resultatprognosen pekar på ett resultat 2022 om 91,9 mnkr. Jämfört med årets budgeterade resultat på 35,1 mnkr innebär det ett överskott med drygt 56 mnkr. 2021 blev resultatet 106,8 mnkr vilket då motsvarade ett överskott mot budget på drygt 96 mnkr. Precis som för 2021 är det framförallt skatteintäkter och utjämning som ligger till grund för att resultatet överstiger budgeterad nivå.

3 Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Marks kommuns verksamhet under året. Det är den samlade kommunala verksamheten oberoende av hur verksamheten är organiserad och med fokus på väsentligheter.

3.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Utvecklingen redovisas genom att det som hänt hittills under 2022 och prognoser för helåret tillsammans med tidigare år för kommunen och koncernen. Väsentliga förändringar mellan åren kommenteras ur ett verksamhetsperspektiv. Detta gäller både utvecklingen sedan föregående år och mer långsiktiga utvecklingsmönster.

Resultatnivån för koncernen är fortsatt stabil men räcker inte till för att finansiera de investeringar som gjorts de senaste åren. Kommunkoncernens relativt starka finansiella ställning har möjliggjort stora investeringar en period men för att utvecklingen ska vara hållbar behöver självfinansieringsandelen av framtida investeringar öka antingen genom högre resultat, lägre investeringstakt eller en kombination av dessa.

Kommunkoncernen (mnkr)	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022p**
Verksamhetens intäkter	662,4	684,4	738,8	729,1	751,1
Verksamhetens kostnader	-2 592,3	-2 661,3	-2 678,1	-2 717,6	-2 852,1
Årets resultat	49,3	70,4	75,9	129,7	109,7
Soliditet (%)	48,7	47,9	44,5	44,2	44,6
Långfristig låneskuld	1 107,0	1 185,0	1 488,0	1 648,0	1 662,5
Skuld per invånare (kr)	48 964	52 718	63 048	67 836	68 000
Investeringar per invånare	10 158	9 462	14 919	13 176	11 500

Kommunens resultat prognostiseras bli något lägre än resultatet 2021 och landa på 91,9 mnkr. Prognostiserat resultat är emellertid högre än genomsnittligt resultat 2018-2021 vilket var 61,4 mnkr. Investeringarna är som budgeterat fortsatt på en hög nivå sett till tidigare år och prognostiseras till 372,5 mnkr enligt prognoser i denna rapport. I siffran ingår investeringar i taxefinansierad verksamhet med 89 mnkr. Nivån innebär en låg självfinansieringsgrad likt 2018-2021. I budgeten för 2021 och 2022 lades stort fokus på investeringsnivåer och arbetet har fortsatt under året genom budgetprocessen för 2023-2026. I planeringen framåt har 200 mnkr för skattefinansierad verksamhet respektive 75 mnkr för taxefinansierad verksamhet bedömts som långsiktigt hållbara nivåer för kommunens investeringar. Innan sommaren 2021 togs kommunens första lån upp vilket i nuläget uppgår till 200 mnkr. Räntenivåerna har stigit kraftigt det senaste året vilket innebär att upplåningen ökar risken och minskar det finansiella handlingsutrymmet.

Kommunen (mnkr)	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022p**
Verksamhetens intäkter	423,6	440,1	488,6	467,7	475,0
Verksamhetens kostnader	-2 333,9	-2 399,8	-2 539,7	-2 563,2	-2 683,7
Avskrivningar	-60,4	-72,6	-82,1	-98,0	-100,0
Skatteintäkter och utjämning	2 000,7	2 070,9	2 181,8	2 295,7	2 396,2
Årets resultat	36,0	48,2	54,5	106,8	91,9
Soliditet (%)	73,2	72,5	70,3	68,4	68,5
Soliditet inkl total pensionsförpliktelse (%)	43,4	44,9	44,9	45,5	46,6
Investeringar	202,5	318,9	397,2	347,2	372,5
Självfinansieringsgrad (%)	48,0	38,0	34,4	59,0	49,7
Kommunal skattesats (%)	21,21	21,21	21,51	21,51	21,51

3.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Här beskrivs i huvudsak omvärldsförhållanden som påverkar kommunen direkt eller indirekt och därmed är viktiga för bedömningen av kommunens resultat och ekonomisk ställning.

Samhällsekonomisk utveckling

Efter två år med pandemi fanns en förhoppning om att kommuner och regioner med en rekordstark ekonomi skulle få tid att hantera pandemins långsiktiga konsekvenser och kommande demografiska utmaningar. Men återigen har verksamheten kommit att påverkas av faktorer som kommuner och regioner inte rår över. På kort tid har det ljusa framtidsscenariot mörknat betänkligt, främst till följd av kriget i Ukraina och de konsekvenser det medför. Kriget medför ett stort lidande för Ukrainas befolkning, men det har också kommit att påverka både nuläget och framtidsutsikterna för svenska kommuner och regioner. Inflationstakten har drivits upp till historiska nivåer och tillsammans med stigande pensionskostnader bedömer SKR att resultaten i sektorn faller kraftigt. Samtidigt blir utmaningen med demografins utveckling alltmer kännbar. Behovet av vård och omsorg ökar samtidigt som det råder brist på arbetskraft.

Återhämtningen efter pandemin fortsätter i år men BNP-tillväxten i Sverige dämpas till följd av situationen i vår omvärld. Särskilt den europeiska ekonomin påverkas negativt av Rysslands invasion av Ukraina. Kriget är starkt bidragande till att den senaste tidens uppgång av energi- och råvarupriserna förstärkts och höjer osäkerheten för den ekonomiska utvecklingen framöver. Inte minst förvärras utbuds- och logistikproblemen för den globala handeln, vilket spär på den redan höga inflationen.

Den höga energiprisinflationen har nu definitivt spridit sig brett till flertalet varu- och tjänstepriser också i Sverige och köpkraften urholkas för hushållen, företagen och offentlig sektor. De långa marknadsräntorna har dessutom ökat dramatiskt och en global penningpolitisk åtstramning väntar. Inflations- och ränteuppgången medför således en markant dämpning av konjunkturutsikterna för världsekonomin.

I Sverige fortsätter ändå återhämtningen efter pandemin i år och nästa år, vilket leder till ett något förhöjt resursutnyttjande mot slutet av 2023. Att pandemirestriktionerna nu har tagits bort innebär dock betydande positiva effekter för samhällsekonomin. Särskilt delar av tjänstesektorn kommer att kunna stärkas rejält i år, vilket gynnar inhemsk efterfrågan och svensk arbetsmarknad. Antalet arbetade timmar ökar därför snabbt både i år och nästa år, vilket stärker lönesumman och det kommunala skatteunderlaget. Potentialen för ett större sysselsättningslyft begränsas dock av den växande gruppen arbetslösa med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden.

Ett ökat flyktingmottagande och regeringens extra anslag till försvaret driver upp offentlig konsumtion i år och bidrar till tillväxten. Detta är en motverkande faktor av kriget i Ukraina för europeisk och svensk BNP. Det kommunala skatteunderlaget beräknas kommande år öka snabbare än i föregående prognoser, vilket främst beror på högre pris- och löneökningar. I reala termer är dock skatteunderlagstillväxten låg ur ett historiskt perspektiv. Detta gäller även i förhållande till den demografiska utvecklingen.

Ovanstående text är hämtad från SKR:s Ekonomirapporten maj 2022

Befolkningsutveckling

Marks kommun har en fortsatt positiv befolkningsutveckling. Under första halvåret har befolkningen i Marks kommun ökat med 133 invånare, från 35 201 till 35 334 personer.

Under första halvåret har det varit ett negativt födelsenetto och ett positivt flyttningsnetto. 183 barn har fötts under första halvåret och 224 personer har dött, vilket ger ett födelsenetto på -41 personer. 902 personer har under första halvåret flyttat till kommunen och 750 personer har flyttat från kommunen, vilket ger ett positivt flyttningsnetto på 152 personer. *(not: en justering/rättelse av befolkningsutvecklingen från 2021 är gjord på +22 personer).*

Arbetsmarknad

Långtidsarbetslösheten fortsätter minska, vilket är en positiv utveckling i jämförelse med flera andra kommuner. Arbetskraftsbehovet är högt och företagen kommer behöva utbilda befintliga anställda för att lösa kompetensbehovet. Andelen med högskole- och universitetsstudier är lägre i Mark i jämförelse med andra kommuner.

Särskilt arbetsmarknadsprojekt inom samhällsvägledning, föräldrastöd och LÖK civila samhället pågår/påbörjas denna höst.

Bostadsförsörjning

Under första halvåret 2022 har 53 bygglov beviljats för enbostadshus och fritidshus i kommunen samt för 2 flerbostadshus med totalt 16 lägenheter. Dessutom har 1 lägenhet beviljats bygglov genom ändrad användning i redan befintliga bostäder. Det ger totalt 70 nya boendemöjligheter. Antal bostäder är en indikator kopplat till målet *bästa företagskommun* där målet för 2022 är 96 bostäder. Prognosen är att målet på 96 bostäder uppnås under 2022.

Det har givits slutbesked för 1 flerbostadshus med totalt 20 lägenheter, 9 enbostadshus och 6 fritidshus i kommunen under första halvåret av 2022. Under första halvåret har 2 detaljplaner antagits, detaljplanerna möjliggör cirka 115 bostäder.

3.3 Händelser av väsentlig betydelse

Under denna rubrik ges upplysningar och viktiga händelser som inträffat under 2021. Det handlar bland annat om köp, försäljningar, större investeringar och betydande rättstvister och ett axplock från året som gått.

Väsentliga händelser och utvecklingsarbeten i nämnder och bolag

Här beskrivs händelser av väsentlig betydelse som inträffat under 2022.

Den 11:e september var det val till riksdag, regionfullmäktige och kommunfullmäktige. Marks kommun har gett fler möjlighet att använda sin rätt att rösta genom att ha erbjudit förtidsröstning i två affärer. Kommunen har också arbetat för att öka valdeltagandet i de delar av kommunen med lågt valdeltagande 2018. Behovet av stärkt skydd i samband med val ökar, och har varit centralt i förberedelse och genomförande av årets val. Valet i Marks kommun genomfördes utan större incidenter.

I juni beslutade kommunfullmäktige om en ny vision för Marks kommun. Ett viktigt fokus i visionen är tillsammansperspektivet, vilket också färgat av sig och gett effekt redan under processens gång. Det är många som bor och verkar i kommunen som fått sina röster hörda i framtagandet, och vi kan redan se flera exempel på att såväl kommunorganisation som civilsamhälle sluter upp för att gemensamt arbeta för att göra verklighet av visionen. *En nära kommun med människan i fokus. Nära till natur, vår omvärld, varandra och framtiden*.

Efter ett gediget förankringsarbete har förbifart Skene samt ytterligare två delsträckor mötesfriväg av väg 156 kommit med i den regionala infrastrukturplanen 2022-2033 för Västra Götaland, vilket kommer att innebära en förbättrad infrastruktur i den delen av kommunen. Ett viktigt arbete har genomförts i en arbetsgrupp i samarbete med näringslivet. Förbifart Skene kommer finansieras av Marks kommun och en avsiktsförklaring om detta har tecknats med Trafikverket och Västragötalandsregionen.

Flera stora byggprojekt pågår. Badhuset Kaskad och Kinna resecentrum beräknas båda färdigställas under hösten 2022.

Våren 2022 kom det mycket efterlängtade beskedet att covid-19 inte längre skulle klassas som allmän- och samhällsfarlig sjukdom från och med den 1 april 2022. Även om arbetet med hanteringen av pandemin kunnat avslutas, så återstår under de kommande åren att hantera pandemins effekter. En stor mängd frånvaro har för många elever påverkat kunskapsutvecklingen. Elever i högstadiet och gymnasieskolan som haft perioder av distansundervisning har påverkats i särskild grad, och det finns inslag i undervisningen som har varit svårare att genomföra.

Kriget i Ukraina påverkar oss alla och har inneburit en höjd beredskap såväl för vårt eget säkerhetsläge som för att kunna ta emot människor på flykt. Krisledningsorganisationen har varit aktiv januari-mars med anledning av pandemin och under senare delen av våren på grund av kriget.

Inom flera verksamhetsområden har leverantörer flaggat om kostnadsökningar på grund av rådande världsläge både som en konsekvens av pandemin och kriget i Europa. Kostnader ökar för t.ex. byggnadsmaterial, energi, drivmedel och livsmedel. Det finns också risk för brist på material och energi.

Flera viktiga händelser och aktiviteter har gjorts under 2022 för att Marks kommun ska gå mot målen *Bästa barnkommun* och *Bästa företagskommun*, se under avsnittet om de kommungemensamma målen.

I juni beslutade kommunfullmäktige om nämndsorganisationen för kommande mandatperiod. Den större förändringen i beslutet är att plan- och byggnadsnämnden och miljönämnden från och med 2023 bildar en gemensam nämnd.

Pågående tvister

Det har varit en tvist mellan Marks kommun och den entreprenör som skötte insamling av kommunens hushållsavfall 2016–2018. Tvisten uppkom under 2017 och rörde i huvudsak den avtalade ersättningen för så kallade gångavstånd. Även om huvudmålet är avgjort kvarstår tvister där entreprenören av Marks kommun kräver 6 mnkr jämte ränta och rättegångskostnader för del av processen.

Under året har Försäkringskassan krävt verksamheten på återbetalning motsvarande 14,1 mnkr i ett assistansärende. Kommunen har överklagat beslutet.

Det har även inkommit samverkanstvister med arbetstagarorganisationer som är pågående där inget skadeståndsanspråk har specificerats ännu.

3.4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Detta avsnitt innehåller en utvärdering av om målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts. Avsnittet innehåller också en beskrivning av kommunens ekonomiska utveckling och ekonomiska ställning.

God ekonomisk hushållning i Marks kommun

I kommunallagen anges att för den kommunala verksamheten ska det finnas mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen och riktlinjerna ska omfatta såväl ekonomi som verksamhet. Enligt god ekonomisk hushållning i Marks kommun ska kommunens verksamhet bedrivas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Verksamheten ska vara långsiktigt hållbar ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Det innebär att dagens behov ska tillgodoses utan att begränsa kommande generationers möjligheter till utveckling.

God ekonomisk hushållning i Marks kommun innebär;

- Positiva ekonomiska resultat med en nivå som bidrar till självfinansiering av investeringar och med inbyggd motståndskraft till förändringar i omvärlden
- Investeringar i kommunkoncernen sker på ett ansvarsfullt sätt
- Skattebetalarnas pengar förvaltas väl
- Effektivt resursutnyttjande där tjänster till individ och samhälle utförs med en hög nöjdhet till en rimlig kostnad
- God förvaltning av kommunens egendom
- God anpassning efter förändrade förutsättningar på kort och lång sikt.

Finansiella mål

För att bedöma om god ekonomisk hushållning råder i Marks kommun används följande finansiella mål:

Resultatmål
Kommunfullmäktige har valt att sätta målet till att kommunens resultat ska vara minst 1,7 procent av skatt, utjämning och finansnetto (fyraårs snitt). Målets syfte är att kommunens finansiella handlingsutrymme på kort och lång sikt inte ska försvagas. Ett positivt resultat ger utrymme att över en längre tid självfinansiera större delen av normal investeringsvolym i kommunen. De senaste åren har kommunen haft högre investeringar än normalt vilket betingar högre resultat för att kunna självfinansiera dessa i så hög utsträckning som möjligt.

Finansieringsmål
Kommunfullmäktige har satt målet att kommunkoncernens bruttoskuld/invånare är lägre än 90 procent av vår kommungrupps (pendlingskommun nära större stad) bruttoskuld/invånare (fyraårs snitt). Målets syfte är att styra i vilken omfattning lån kan finansiera koncernens investeringar.

Planeringsmål
Marks kommuns skattesats uppgår 2022 till 21,51 procent och det finansiella målet om en oförändrad skattesats uppfylls då skattesatsen är oförändrad jämfört med 2021.
Vid bedömning av god ekonomisk hushållning är det viktigt att bedöma de finansiella målen utifrån sin helhet och även över tid för att få en klar och rättvisande bild. Fler nyckeltal för att skapa denna bild finns i beskrivning av verksamhetens utveckling ovan samt Marks ekonomi i jämförelse nedan.

Finansiella mål	**Period**	**Utfall Helår 2019**	**Utfall Helår 2020**	**Utfall Helår 2021**	**Prognos Helår 2022**
Resultatmål	Senaste fyraårs-perioden	3,4%	2,7%	2,9%	3,4%
Positiva ekonomiska resultat Resultatet ska uppgå till minst 1,7 procent av skatter, utjämning och finansnetto i genomsnitt under fyra år	Innev. år	2,3%	2,5%	4,6%	3,8%
Finansieringsmål	Senaste fyraårs-perioden		70%	75%	78%
Skuld/invånare Kommunkoncernen ska i högre grad än kommungruppen finansiera verksamheten med egna medel. Skuld/inv ska därför vara lägre än 90 procent av kommungruppens utfall	Innev. år	71%	78%	80%	83%
Planeringsmål **Oförändrad skattesats**	Innev. år	Skattesats oförändrad	Skattesats förändrad	Skattesats oförändrad	Skattesats oförändrad

Vid en självskattning är bedömningen att Marks kommun har en god ekonomisk hushållning.

Kommunens grunduppdrag

Nämndernas grunduppdrag finns i reglemente, kommunens styrdokument och lagstiftning. Varje nämnd bedömer hur väl de uppfyller sitt grunduppdrag.

Det är sju grunduppdrag av nämndernas totalt 30 som bedöms att under 2022 uppfyllas *helt*, 16 *i hög grad* och sju endast *delvis*.

Barn- och utbildningsnämnden gör bedömningen att grundskola, gymnasieskola samt vuxenutbildning kommer att uppfylla grunduppdraget delvis. För grundskolan når andel behörighet till gymnasiet (81,2%) och likaså andel elever i åk 6 som uppnått A-E i alla ämnen (59,5%) inte en godkänd nivå. Inom samtliga sina verksamheter skriver barn- och utbildningsnämnden att "det långsiktiga utvecklingsarbete som pågår inom förväntas ge effekt på måluppfyllelsen så att grunduppdraget uppfylls i högre grad".

Stängning av badet Kaskad bidrar till att kultur- och fritidsnämnden bedömer att grunduppdraget inom kultur-fritid uppfylls delvis under 2022.

Miljönämnden gör bedömningen att grunduppdraget inom miljötillsyn uppfylls enbart, då verksamheten ligger efter vad gäller tillsynsplanen på grund av personalomsättning och viss svårighet i att rekrytera.

Teknik- och servicenämnden skriver att situationen med en underhållsskuld och låg standard gör att bedömningen är att grunduppdraget under 2022 uppfylls delvis inom gator, vägar, parker.

Överförmyndarnämndens verksamhetsuppdrag bedöms uppfyllas delvis, vilket är en förbättring jämfört med aprilrapporten då bedömningen var *i låg grad.* Nämnden skriver i delårsrapporten att verksamheten ligger efter med handläggningen av ärenden till följd av låg bemanningen under år 2021. Efter att verksamheten blev resursförstärkt i slutet av år 2021 samt ingick en avtalssamverkan med Överförmyndarförvaltningen i Varbergs och Falkenbergs kommuner har myndigheten, till viss del, kommit i kapp med handläggningen av ärendena.

Kommunstyrelsen har tagit del av nämnder och styrelsers rapporteringar och instämmer i de bedömningar som nämnder och styrelser gör vad gäller uppfyllande av sitt grunduppdrag.

Nämnd/styrelse	**Helt**	**I hög grad**	**Delvis**	**I låg grad / inte alls**
Barn- och utbildningsnämnden		Förskola Arbetsmarknad	Grundskola Gymnasieskola Vuxenutbildning	
Kommunstyrelsen		Styrning och ledning Övergripande utvecklingsfrågor		
Kultur- och fritidsnämnden		Kulturskola/kultur för barn Bibliotek	Kultur-fritid	
Miljönämnden	Naturvård	Livsmedeltillsyn Hälsoskyddstillsyn, alkohol, tobak och receptfria läkemedel	Miljötillsyn	
Plan- och byggnadsnämnden		Bygglov och detaljplaner		
Socialnämnden		Stöd till personer med funktions-nedsättning Individ och familjeomsorg		
Teknik- och servicenämnden		Vatten- och avloppsförsörjning Avfallshantering	Gator, vägar, parker	

Nämnd/styrelse	Helt	I hög grad	Delvis	I låg grad / inte alls
Valnämnden	Val			
Äldreomsorgsnämnden		Kommunal hälso- och sjukvård Vård och omsorg om äldre		
Överförmyndarnämnden			Överför-myndar--verksamhet	
Spinnerskan i Mark AB	Samordna verksamheten och verka för koncernnytta			
Marks Bostads AB		Bostadsförsörjning		
Marks Fastighets AB	Lokalförsörjning för industri och serviceföretag			
Marks Energi AB	Produktion och försäljning av värme och ånga Produktion och försäljning av el Förvaltning och utveckling av stadsnät för fiberkommunikation			

Måluppfyllelse och kommunfullmäktiges mål

Vision

I juni beslutade kommunfullmäktige om en ny vision för Marks kommun. Den beskriver att Mark ska vara e*n nära kommun med människan i fokus. Nära till natur, vår omvärld, varandra och framtiden*.

Det är många människor som bor och verkar i kommunen som fått sina röster hörda i framtagandet, redan nu ses flera exempel på att såväl kommunorganisation som civilsamhälle sluter upp för att gemensamt arbeta för att göra verklighet av visionen.

Hållbarhet - Agenda 2030

Ett arbete har pågått under 2022 med att ta fram ett hållbarhetsprogram. Hållbarhetsprogrammet ska visa hur Marks kommun ska bidra till målen i Agenda 2030 och har en tydlig koppling till kommunens vision som fullmäktige beslutade i juni.

Marks kommun är med i kraftsamlingen *Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om* som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland. Utifrån kraftsamlingens klimatlöften 2022 har bland annat följande gjorts i Marks kommun:

- Mätning av matsvinn i offentlig verksamhet och minskat klimatavtrycket från offentliga måltider. Snittvärdet för matsvinn är år 2021 43 gram per portion och snittvärdet i augusti för måltidens klimatpåverkan var 1,6 kg CO2e/kg.
- Årliga investeringar görs inom solenergi inom ramen för energieffektivisering och för året utförs detta bland annat inom badhuset Kaskad.
- Marks Bostads nyproduktion 2022 är byggt i trä och Skene förskola planeras att byggas i trä.

Kommungemensamma mål

År 2022 gick Marks kommun till två kommungemensamma mål, *bästa barnkommun* och *bästa företagskommun,* från att tidigare haft 11 kommungemensamma mål. Bedömningen är att målen för 2022 uppfylls delvis.

Bästa barnkommun	
Bästa företagskommun	

Bästa barnkommun

I budget 2022-2025 beslutade kommunfullmäktige att Marks kommun ska bli *bästa barnkommun* genom att kommunkoncernen ska göra en kraftsamling och tillsammans arbeta för att alla elever ska klara godkända betyg i årskurs nio. Trygghet, god hälsa och jämlik fritid är viktiga delar för att eleverna ska klara skolan med godkända betyg och det krävs insatser från samtliga nämnder och styrelser. Det förutsätter dessutom att vi tar tillvara på den kraft och vilja som finns i civilsamhället, hos individer, företag och föreningar.

Hela kommunens krafttag för att bli *bästa barnkommun* har lett till många insatser och satsningar hittills i år som syns i nämndplaner och i delårsrapporter.

Många barn har lockats till en aktiv fritid genom ett utbud framtaget tillsammans med föreningslivet. Aktiviteterna har hållits både under termin och lov, och det har handlat om aktiviteter för att locka personer som vanligen inte deltar. Som mest har drygt 100 barn deltagit i aktiviteter under en vecka. Sex föreningar har varit med som arrangörer.

Ett nytt samarbete har inletts mellan fältassistenter, ungdomshandledare och ungdomsutvecklare för att samordna kommunens insatser ute där barn och unga rör sig. Hittills i år har inga barn vräkts och tendensen är att färre barn än tidigare kommer att leva i hem beroende av försörjningsstöd.

Vuxna makthavare i kommunen har tagit några steg mot att göra unga mer delaktiga genom en heldag av att diskutera utvecklingsfrågor tillsammans, 170 unga deltog och 19 vuxna. Ytterligare en insats för barn och ungas delaktighet var vårens genomförande av enkäten Ung livsstil, vars resultat kan användas för att utveckla fritidsutbudet. Enkäten genomfördes i skolan och särskolan.

Satsningen *bästa barnkommun* har också lett till ett ökat tryck på att säkerställa barns tillgång till lek och rekreation i anslutning till bostaden, en ambition som förväntas uppfyllas. När lekmiljöer byggs om eller byggs nya har kommunen som ambition att barn alltid ska vara delaktiga i utformningen, målet bedöms uppfyllas.

Teknik- och serviceförvaltningens mål om att barn ska ha ändamålsenliga lokaler för skola och fritid bedöms delvis uppfyllas, det finns lite för få lokaler och bara 64 procent ger skolmatsalen högsta eller näst högsta betyg.

För att gå mot målet *bästa barnkommun* strävar barn- och utbildningsnämnden efter att ge verksamheterna bättre strukturella förutsättningar, exempelvis att rektorer ska ha ett rimligt stort uppdrag. De senaste åren har en större andel av nämndens resurser använts till kostnader för undervisning, samtidigt som andelen behöriga lärare har ökat. Skolan har utöver grunduppdragets koppling till *bästa barnkommun* också arbetat med att öka andelen av unga i kommunen som väljer att läsa gymnasiet i hemkommunen, detta mål bedöms delvis komma att uppfyllas.

En kommunövergripande arbetsgrupp har tagit fram en förstudie, ett analysunderlag, för att visa kommunens nuläge och förutsättningar samt utmaningar.

Sammantaget tar kommunen steg i riktning mot en kommun där barn har jämlik barndom, jämlik skola och jämlik fritid.

Målet för 2022 för b*ästa barnkommun* bedöms uppfyllas delvis. Utifrån de indikatorer som kopplats till målet har utfallet för två indikatorer gått åt rätt håll -handläggningstiderna vid familjeenheten har kortats och en högre andel av eleverna i åk 5 upplever trygghet. Däremot är andelen elever som är behöriga till gymnasiet lägre än 2021 och andel elever som har högre

skolfrånvaro än 20 procent har ökat.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Mål 2022
Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram	78,9	84	81,2	öka
Skolnärvaro. Andel elever, F-9 med 20 procentig frånvaro eller mer, andel %		12,1	19,4	minska
Handläggningstider vid familjeenheten	119	118	106	minska
Andel som deltar i det kommunala fritidsutbudet (inklusive det subventionerade)			resultat ej ännu tillgängligt	2022 är första året för enkäten
Andel elever i åk 5 som känner sig trygg i skolan	85,1	78,8	86	öka

Bästa företagskommun

I budget 2022-2025 beslutade kommunfullmäktige att Marks kommuns ska bli *bästa företagskommun.* Bakgrunden till detta är att Marks kommun under flera år haft låga resultat i näringslivsrankingen och att kommunkoncernen behöver göra en kraftsamling för att gemensamt och tillsammans med näringslivet arbeta för att åstadkomma ett gott företagsklimat.

Kommunkoncernens krafttag för att bli *bästa företagskommun* har lett till flera insatser och satsningar hittills under 2022 som återspeglas i nämndplaner och i delårsrapporter.

Under 2022 genomför Marks kommun i SKR:s utbildning *Förenkla – helt enkelt*. I utbildningen deltar såväl tjänstepersoner som förtroendevalda. Som en del av utbildningen ska Marks kommun ta fram en handlingsplan för att förbättra kommunens service och bemötande ur ett långsiktigt perspektiv.

För att förbättra effektivitet och tillgänglighet har ytterligare e-tjänster införts och utveckling av webben har gjorts i syfte att göra det enklare för verksamhetsutövare och kommuninvånare att hjälpa sig själva genom att snabbt hitta relevant information.

Under våren genomfördes en kombinerad chefs- och presidiedag med temat *bästa företagskommun*. Syftet med dagen var att på olika sätt illustrera att såväl förtroendevalda som chefer i kommunorganisationen representerar Marks kommun och därmed påverkar företagens upplevelse av att vara verksamma här.

Inom destinationsutvecklingen har kommunen under året intensifierat dialogen med besöksnäringen lokalt, bland annat genom att inrätta temagrupper för olika områden inom besöksnäringen. Grundtanken är att Mark som destination utvecklas genom nära samverkan mellan kommun, det lokala näringslivet och föreningar och ideella aktörer.

Kommunens arbetsmarknadsenhet gör en rad insatser för att bidra till *bästa företagskommun*. Enheten har ökat företagskontakterna och en verksamhetsutvecklare för företagsarbetet har tillsatts under hösten. Kommunens första *arbeta och bo* (jobbmässa) genomfördes 15 september i samarbete med Företagarna i Mark.

Under 2022 har den s.k. Markmodellen införts med utökade serviceåtaganden som bland annat innefattar nedsättning av avgifter för kompletta ärenden som inte handlagts inom angiven maxtid. Detta var ett uppdrag som gavs till miljönämnden i Marks kommuns budget 2022-2025. I modellen ingår även övergången till efterhandsdebitering av livsmedelskontrollen samt det fortsatta arbetet med införande av efterdebitering inom nämndens övriga verksamhetsområden.

Sammantaget är bedömningen att kommunen tar steg mot *bästa företagskommun*.

Bedömningen är att målet för *bästa företagskommun* under 2022 kommer att uppfyllas delvis.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Mål 2022
Antal nya bostäder i kommunen	40	124	96	96
Planering av Sveriges 290 kommuner i Svenskt Näringslivs årliga ranking över det lokala företagsklimatet	231	233	230	minska
Företagarnas syn på kommunens myndighetsutövning och service gentemot företagare (undersökningen Löpande insikt, indexvärde)	68	68	68	öka
Befolkning	34 896	35 201	35 336	öka
Fullföljda studier, godkända betyg i årskurs nio	78,9	84	81,2	öka

3.5 Balanskravsresultat

Här redovisas årets balanskravsresultat det vill säga årets resultat efter balanskravsjusteringar.

Prövning av eventuell avsättning till resultatutjämningsreserven sker i samband med årsbokslut.

Mnkr	2021	Prognos 2022
Årets resultat	**106,8**	**91,9**
Reducering för realisationsvinster	-0,9	-2,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**105,9**	**89,9**
Medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	**105,9**	**89,9**
Balanskravsresultat från tidigare år	742,2	848,2
Ackumulerat balanskravsresultat	**848,2**	**938,1**
Balanskravsresultat att reglera	0,0	0,0

3.6 Väsentliga personalförhållanden

Under denna rubrik lämnas upplysningar om den kommunala koncernens och kommunens anställda och arbetet med strategiska arbetsgivarfrågor.

Även under denna period har pandemin och dess effekter präglat vardagen för kommunens medarbetare och chefer. Under första kvartalet 2022 nådde smittspridningen sin högsta peak men lyckligtvis då med den mindre farliga omikron-mutationen. I början av 2022 slopades smittskyddsreglerna och sedan 1:a april klassades inte längre viruset som en samhällsfarlig sjukdom. Verksamheten har således därefter kunna närma sig ett normalläge. Denna förändring från pandemin till post-pandemi syns i personalföljetalen på olika sätt.

I oktober 2021 tillträde nuvarande kommundirektören vilket har påverkar ledningen av kommunen. Det har bidragit till en ökad tydlighet och stabilitet. En ökad tydlighet i inriktning och ökad stabilitet är viktigt för att öka arbetstillfredsställelsen hos chefer och medarbetare. Detta är ett långsiktigt arbete som kräver uthållighet och tålamod. Exempel på frågor som fått ökat fokus är tillsammanskultur, engagemang och tillitsbaserat ledarskap och styrning.

Anställda

Antal anställda har det senaste året ökat med 90 tillsvidareanställda eller med 3,0 procent. Ökningen finns hos barn- och utbildningsnämnden (46), socialnämnden (21) och äldreomsorgsnämnden (32). Anledningarna till ökningen flera. En anledning är överanställningar med anledning av pandemin samt att vissa förvaltningar erbjudit heltid både till tidsbegränsat anställda och vikariat. Äldreomsorgen och till del Funktionsstödsverksamhet/ Individ- och familjeomsorg hade stora rekryteringar under hösten 2021 i syfte att öka beredskap ute i enheterna i form ökad grundbemanning samt för att minska antalet

timanställda. Vid större rekryteringar är det i regel också fler som LAS-konverteras i ett senare skede.

Barn- och utbildningsnämndens ökning har ingen entydig förklaring, ökningen har skett jämt i olika verksamheter.

Antal tillsvidareanställda män har ökat proportionellt mer än kvinnor. Det är äldreomsorgen som står för ökningen av tillsvidareanställda män.

Även tidsbegränsat anställda ökar (86). Det är äldreomsorgen som står för den större delen av denna ökning då de erbjudit månadsanställning istället för timanställningar över sommaren. Detta gäller även socialnämnden som också på grund av pandemin i början på året krävde ökad bemanning. Äldreomsorgslyftet inom äldreomsorgen har gett ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid, vars tid ersätts av tidsbegränsat anställda.

Den totala ökningen av antalet anställda är stor, 167 personer eller 4,8 procent. Värt att notera är att andelen tidsbegränsade av samtliga anställda har ökat trots att antalet tillsvidareanställda ökat med 3,0 procent. Ökningen av antalet anställda har gjort inom nämndernas budgetram.

	20180731	**20190731**	**20200731**	**20210731**	**20220731**
Antal tillsvidareanställda	2 900	2 926	2 963	3 039	3 129
- varav kvinnor	2 377	2 389	2 409	2 441	2 494
- varav män	523	537	554	598	635
Antal tidsbegränsat anställda	333	369	435	418	504
- varav kvinnor	255	277	320	309	356
- varav män	79	92	115	110	148
Totalt antal anställda	3 233	3 295	3 398	3 466	3 633
Anställningsökning år till år %	-1,5	1,9	3,1*	2,0	4,8
Andel tidsbegränsade av samtliga anställda %	10,3	11,2	12,8**	12,1	13,9

** Coronajusterat värde 0,1 %, **Coronajusterat värde 9,9 %*

Timavlönade

Antal timavlönade räknade i årsarbeten har minskat. Det visar på att nyttjandet av timavlönade minskar då antalet tillsvidare samt tidsbegränsat anställda ökar.

Fyllnadstiden var år 2021 låg jämfört med åren tidigare men har ökat kraftigt 2022 med drygt 3800 timmar, till 23712. Det är alltså deltidsanställda som jobbat utöver sina ordinarie timmar. En förklaring till detta kan vara att deltidsanställda fått rycka in för att jobba extra när nyttjandet av timavlönade minskat.

Övertiden ökar kraftigt med knappt 16 500 timmar, motsvarande nästan 50 procentig ökning. 64 procent av denna ökning står äldreomsorgen för och 21 procent står socialnämnden för. Barn- och utbildningsnämnden för nio procent, teknik- och servicenämnden för fyra procent samt kultur- och fritidsnämnden med knappt två procent.

De yrkesetiketter (AID) som är mest förekommande vad gäller övertid är biträdesarbete (207090), vårdbiträde/stödbiträde. funktionsnedsättning (351033), undersköterska. äldreomsorg (207011), barnskötare (403010) samt en oetiketterad kategori (---). De tre första tillhör äldreomsorg eller socialnämnd, den fjärde barn- och utbildningsnämnden. Den oetiketterade kategorin finns i alla förvaltningar.

Statistiken är svårtydd, timavlönade minskar och fyllnadstid samt övertid ökar. Samtidigt ser vi i avsnitt 3.6.1 att antalet anställda ökar. Det är ett rimligt antagande att timavlönade, fyllnadstid och övertid samt antalet anställda är kommunicerande kärl men sambandet är inte tydligt i statistiken. Svaret torde finnas i pandemi och post-pandemi då det gjorts många anställningar, timanställda har blivit tillsvidareanställda samtidigt som det till exempel råder brist på undersköterskor. Som ett exempel skriver socialnämnden i sin analys att en hög sjukfrånvaro under perioden har lett till ett högt antal timmar i timtid, fyllnadstid och övertid.

Dessutom finns det ett problem med rapportkällan där en grupp 'Soc avslutade' (med anledning av organisationsförändringar) innehåller timmar som till del ska hänföras äldreomsorgen och eller FH/IFO. I skrivande stund jobbar systemförvaltarna av Personec Utdata med en uppdelning av avslutade timmar i olika undergrupper. I rapporterade siffror för denna och tidigare perioder ingår avslutade i totalen.

	20180731	20190731	20200731	20210731	20220731
Timavlönade omräknat till årsarbetare	235	236	227	221	206
Fyllnadstid (timmar utöver ordinarie arbetstid för deltidsanställda)	28 645	28 677	24 288	19 740	23 712
Övertid	36 317	36 783	33 186	33 539	50 033

Heltid

Andel tillsvidare med heltid ökar för femte perioden i rad. Kvinnor närmar sig åttio procent och män ligger på drygt nittio procent. Genomsnittlig sysselsättningsgrad ökar också för femte perioden i rad och är nu drygt nittiofem procent.

	20180731	20190731	20200731	20210731	20220731
Andel tillsvidare med heltid %	74,1	74,9	75,9	78,9	80,8
- varav kvinnor	70,7	71,5	72,9	75,7	78,1
- varav män	89,7	90,0	89,2	92,1	91,3
Genomsnittlig sysselsättningsgrad	93,9	94,0	94,3	95,1	95,5
- varav kvinnor	93,3	93,4	93,7	94,5	95,0
- varav män	96,6	96,7	96,9	97,7	97,5

Arbetsmiljö

Systematiskt arbetsmiljöarbete, SAM
Under året har årshjulet för SAM i Stratsys förstärkts för att tydliggöra vilken insats/aktivitet som arbetsplatserna förväntas göras respektive månad. Kommunstyrelsens förvaltning har tagit fram ett förslag till rutin för den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Bakgrunden är Arbetsmiljöverkets tidigare inspektion av kommunens arbetsmiljöarbete, dnr KS 2021-396. Under våren har partsgemensamma utbildningar genomförts vid två omgångar till chefer och skyddsombud för att förbättra arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet. Den sista augusti kom besked att arbetsmiljöverket bedömer att vi uppfyller kraven och avslutar därmed ärendet och aviserar att en ny inspektion kommer genomföras våren 2023 för att följa upp tillämpningen av den nya rutinen.

Lärande organisation
I samarbete med Göteborgs universitet har lärdomar identifierats utifrån ett verksamhetsutvecklingsperspektiv efter pandemin. Göteborgs universitet har överlämnat en rapport med resultaten. Planen är att dessa ska presenteras för koncernledning och CSG under hösten.

Implementering av visselblåsarsystem
Lagen (2021:800) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden, den så kallade visselblåsarlagen, förstärktes under sommaren 2022.Kommunen inrättat har en ny visselblåsarfunktion i samverkan med Svenljunga, Bollebygd och Herrljunga.

Frisktal och sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron som andel av arbetad tid är under perioden 7,8 procent. De utpräglade 'kontorsnämnderna' dvs kommunstyrelsen, miljönämnden, plan- och byggnadsnämnden ligger mellan två och sex procent. Nämnderna präglade av kontaktyrken, barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden respektive äldreomsorgsnämnden har frånvaro om sju, nio respektive drygt tio procent.

Eftersom pandemin samt återgången till det 'normala' har präglat en stor del av perioden, är

statistiken i ett slags 'mellanläge'. Kvinnors frånvaro har sjunkit en aning medans männens har stigit. Som tidigare har kvinnor större frånvaro än män. Det är svårt att dra slutsatser utifrån detta men uppfattningen är att frånvaron generellt över tid borde sjunka till pre-pandemivärden.

I åldersgruppen upp till 29 år har frånvaron sjunkit en aning, från 8,0 procent till 7,3 procent men övriga åldersgrupper, 30-49 år, respektive 50 år plus har frånvaron stigit ytterligare från en relativt hög frånvaronivå.

Långtidssjukfrånvarons andel av total sjukfrånvaro ökar från 30,8 till 33,5 procent. Kontraintuitivt, detta är bra eftersom det indikerar att frånvaron normaliseras efter pandemin, det vill säga korttidsfrånvaron minkar. Antalet långtidssjuka individer har minskat något, från 372 till 361.

Dock, motsägelsefullt, är att frisktalet fortsätter sjunka när det snarare borde öka när pandemin är borta. Frisktalet visar hur stor andel av medarbetarna som har en sjukfrånvaro om max fem dagar under en tolvmånadersperiod. Sannolikt beror det sjunkande frisktalet på det stora antalet pandemismittfall, dock lindriga, som drabbade Sverige i början av 2022. Vi kan också se det i sjukfrånvarogenomsnittet för rullande 12-månadersperioder, bild nedan.

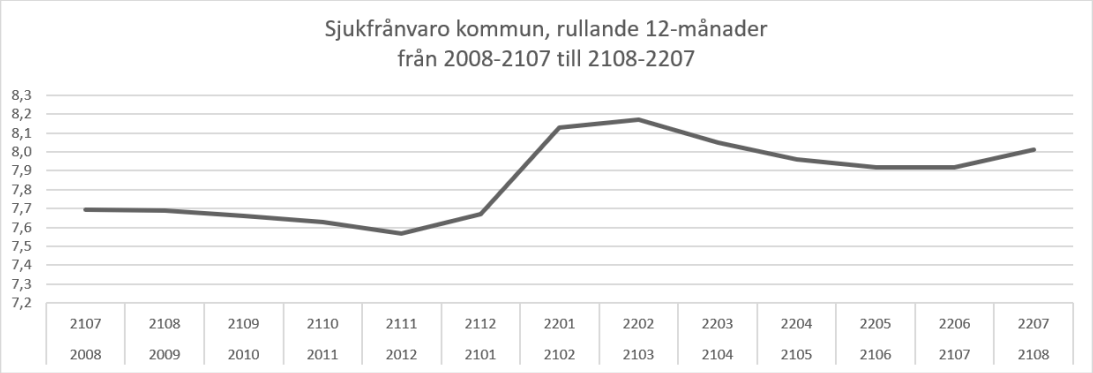

Bilden visar tydligt att frånvaron steg vid årsskiftet, från ca 7,7 procent till drygt åtta procent, för att därefter sjunka tillbaka något.

	20180630	20190630	20200630	20210630	20220630
Total sjukfrånvaro av arbetad tid, %	6,3	6,1	6,8	7,8	7,8
- varav kvinnor	*6,9*	*6,6*	*7,3*	*8,6*	*8,4*
- varav män	*4,4*	*4,3*	*5,0*	*5,1*	*5,8*
- varav anställda 29 år och yngre	*5,2*	*5,4*	*5,9*	*8,0*	*7,3*
- varav anställda mellan 30 och 49 år	*6,2*	*5,4*	*6,3*	*7,2*	*7,5*
- varav anställda 50 år och äldre	*7,0*	*7,1*	*7,8*	*8,3*	*8,6*
Andel långtidssjukfrånvaro av total sjukfrånvaro %	41,0	36,7	31,1	30,8	33.5
Frisktal %	62,2	60,8	54,5	48,0	44,7

Kompetensförsörjning och personalomsättning

Kommunfullmäktiges mål är att personalomsättningen år 2023 ska vara 10 procent eller lägre. Personalomsättningen stiger 2022 till 14,2 procent. År 2021 var personalomsättningen 10,7 procent och i samband med årsredovisningen 2021 gjordes bedömningen att målet på 10 procent kommer att nås 2023. Den ökning av personalomsättningen som skett 2022 gör att bedömningen nu är att målet inte kommer att uppnås 2023.

Personalomsättningen innefattar både de som slutat/börjat inom den egna verksamheten (intern personalomsättning) samt de som kommit från resp gått till extern arbetsgivare (extern personalomsättning).

Under pandemin så var den allmänna uppfattningen hos arbetsmarknadsaktörer av olika

karaktär att pandemin minskade rörligheten på arbetsmarknaden. I grafen nedan visar trendlinjen tydligt att personalomsättningen inom Marks kommun varit stigande länge. Och med undantag för medelvärdet i perioden 2104-2203 så har personalomsättning tagit ytterligare fart efter pandemin.

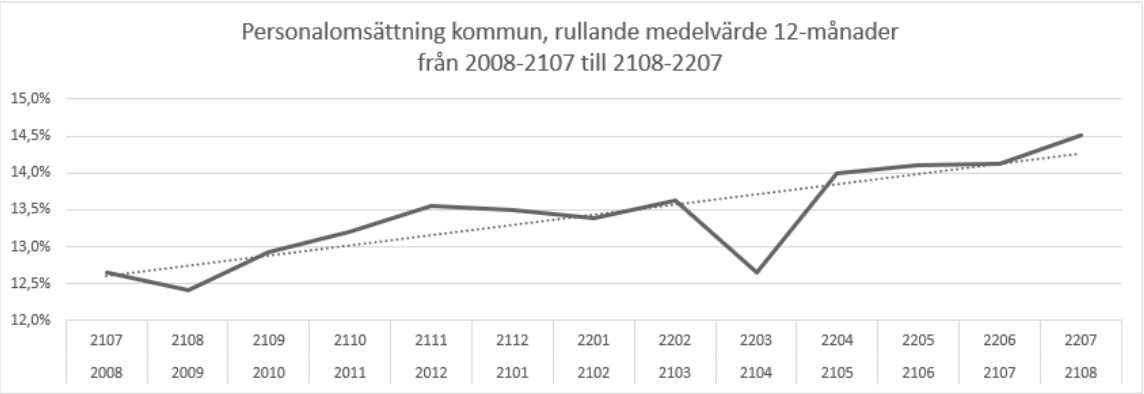

Eftersom personalomsättningsmåttet innehåller både intern samt extern rörlighet och att den interna personalomsättningen innebär att personen stannar kvar inom Marks kommun så kan man tänka bort någon eller några procent från måttet. Trots detta är personalomsättningen för hög i förhållande till den målsättningen om tio procent som finns.

Att pandemin påverkat personalomsättningen är otvetydigt. Socialnämnden skriver i sin delårsanalys att de hade hög omsättning på grund av avslutning av cirka tjugo extraanställningar med benämningen "covid-anställningar".

Även chefsomsättningen har stigit, från 12,4 till 14,5 procent. Såväl chefsomsättning som personalomsättning visar att det finns behov av att fortsätt utveckla det strategiska arbetet inom kompetensförsörjning. Ett arbete som tar tid och kräver uthållighet.

Kommunledningskontoret har under våren genomfört en kartläggning och följt upp förvaltningarnas arbete med kompetensförsörjningsplaner. Det finns behov av helhetsgrepp och övergripande strategiskt arbete. Som en del av att stödja förvaltningarna i arbetet med kompetensanalyser och kompetensförsörjningsplaner har kommunen investerat i en så kallad kompetensmodul. Användandet av den kommer att realiseras under hösten 2022.

Lön är ett viktigt grundelement i kompetensförsörjningen. Under våren har en kartläggning och analys av lön och andra anställningsvillkor genomförts i syfte att upptäcka, åtgärda och förhindra osakliga skillnader mellan kvinnor och män. En arbetsvärdering har också gjorts inklusive en plan för aktiva åtgärder (enligt Diskrimineringslagen). Kartläggningen och analysen är krav enligt diskrimineringslagen och gavs också som ett särskilt uppdrag i Budget 2022-2025. Återrapportering av detta sker i särskilt ärende under hösten. Nya lönekriterier har tagits fram partsgemensamt och gäller från den 1 april 2022.

Den första omgången av ledarakademin avslutades i juni. Ledarakademin är kommunens chefsförberedande utbildning som syftar till att säkerställa kommunens behov av chefer. I omgången som avslutades i juni deltog 11 medarbetare.

	20180630	20190630	20200630	20210630	20220630
Personalomsättning	13,4	15,8	13,8	12,4	14,2

Beräknas genom att dela det lägsta talet anställda som börjat anställning eller slutat anställning, med totalt antalet anställda i början av perioden. Beräkningen innefattar både de som slutat/börjat inom den egna verksamheten (intern personalomsättning) samt de som kommit från resp gått till extern arbetsgivare (extern personalomsättning).

Samverkan

Under perioden har det genomförts en rad olika aktiviteter för att öka kunskap och förståelse för samverkansavtalet. Barn- och utbildningsförvaltningen och HÖK 21 har varit särskilt uppmärksammat i det sammanhanget. Pågående under perioden sker inom CSG en dialog och utvärdering av hur samverkansavtalet fungerar. En dialog som fortgår under hösten.

3.7 Förväntad utveckling

I november 2021 fastställde kommunfullmäktige en budget för 2022–2023 med plan för 2024-2025. Budgeten är ett av kommunens viktigaste styrdokument som anger kommunens inriktning och prioriteringar för de närmsta åren. I skrivandets stund pågår budgetarbetet med sikte på 2023-2024 med plan för 2025-2026. Siffrorna nedan är baserade på beslutad budget för 2022-2025.

Kommunen (enl prognos/budget, mnkr)	Prognos 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Kommunal skattesats (%)	21,51	21,51	21,51	21,51
Verksamhetens intäkter	475,0	509,7	519,9	530,4
Verksamhetens kostnader	-2 682,7	- 2775,1	-2 830,7	-2 887,9
Skatteintäkter och utjämning	2 396,2	2 382,4	2 447,9	2 515,2
Årets resultat	91,9	24,4	44,7	65,3
Soliditet (%)	68,5	60,5	57,3	56,1
Soliditet inkl total pensionsförpliktelse (%)	46,6	42,0	39,6	39,7
Investeringsutgifter	372,5	425,0	350,0	250,0
Självfinansieringsgrad (%)	51,5	28,2	40,1	64,3
Långfristig låneskuld	200,0	500,0	600,0	700,0

Utmaningar och slutsatser

De utmaningar och slutsatser som konstaterades i årsredovisningen 2021 är fortfarande aktuella:

Kriget i Ukraina påverkar oss i Marks kommun. Det påverkar tillgången till varor, tjänster och priser på dessa. Hotbilden har stärkts och människor känner en oro och människor vill vara med och bidra. Råvarupriser har stigit och kriget synliggör sårbarheten vad gäller t.ex. försörjning av varor och aktualiserar frågan om i vilken grad och av vad som ett geografiskt område behöver vara självförsörjande inom.

Vi ställs inför allt fler, inte bara komplicerade frågor, utan komplexa problem, där samverkan med civilsamhället blir en förutsättning för att lösa uppgiften. Pandemin är ett exempel., hållbarhetsfrågorna och att bidra till målen i Agenda 2030 är ett annat exempel. Det finns en stor kraft i Marks kommun och den kraften ska vi använda till att göra Mark ännu bättre.

Samarbeten med andra, t.ex. kommuner, kommunalförbund, kommer att öka, och att det också är nödvändigt att det ökar.

Kompetensförsörjningen är en av kommunens största utmaningar. En hållbar kompetensförsörjning är inte enbart en fråga för kommunorganisationen, utan är också en kritisk fråga för näringslivet i Mark.

Två av de tidigare 11 kommungemensamma målen har de senaste åren inte uppfyllts -*Barn och unga har en god utbildning* och *Ett gott näringslivsklimat*. Som en följd av att dessa båda mål inte uppfylldes 2020, och åren dessförinnan, valde kommunfullmäktige att gå från elva kommungemensamma mål till att fokusera på dessa båda områden. Genom att fokusera på få mål ges förutsättningar att kraftsamla och tillsammans åstadkomma resultat.

Covid-19, kriget i Ukraina och bristen på el i Europa tydliggör vårt behov av att kunna hantera kriser av olika slag. De senaste årens händelser i världen och i Sverige, t.ex. bränder, pandemi, skred, IT-intrång tydliggör behovet att rusta för kommande kriser och oförutsedda händelser.

Reflektioner utifrån delårsrapportens innehåll:

Ekonomiska osäkerheten har förstärkts sedan årsredovisningen med bland annat prisutveckling på material, livsmedel, energi och tjänster. Vilket gör att nivån på kommunens resultatmål samt behovet av prioriteringar av driftmedel och investeringsmedel blir ännu viktigare.

Sedan årsredovisningen har den finansiella risken ökat för kommunen och de kommunala bolagen. Riksbanken har genomfört tre höjningar av styrräntan sedan årsskiftet vilket får effekt på nyupplåning eller omläggning av lån i form av högre räntekostnader. Prioritering av investeringar blir en direkt följd av dyrare upplåning.

Inför 2022 höjde kommunen sitt resultatmål från 1 procent till 1,7 procent (i genomsnitt under en fyraårsperiod). Utfallet har de senaste åren varit högre än så men ändå inte räckt till att finansiera kommunens investeringar. Förhoppningen är att det höjda målet och tuffare prioriteringar av kommande investeringar leder till en högre självfinansieringsgrad/lägre lånebehov samt agerar motvikt till den ekonomiska osäkerhet som råder och säkrar kommunens finansiella handlingsutrymme.

Risken för brist på material och energi har också förstärkts sedan årsredovisningen. Bostadsbolaget beskriver utmaningar med att bygga bostäder med rimliga hyror och energibolaget upplever brist på komponenter och bränsle. Samtidigt har Marks Energi AB en stabil fjärrvärmeproduktion och en elproduktion som i nuläget är mycket lönsam vilket väger upp fördyrade kostnader och gör att bolaget kan erbjuda fjärrvärmekunderna låga prishöjningar år 2023.

Arbetet för att tillsammans med andra hitta möjligheter för att människor ska ha egen försörjning blir allt viktigare med den osäkerhet som vi befinner oss i. Arbetsmarknadsenheten har här en central roll.

4 Ekonomisk redovisning

4.1 Tillämpade redovisningsprinciper

För samtliga kommuners ekonomirapporter gäller Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Marks kommun följer i allt väsentligt regelverket, avsteg och i vissa fall nödvändiga förtydliganden redovisas nedan.

Redovisningen har varit öppen för externa transaktioner till och med den 31 augusti. Intäkter och kostnader av väsentlig betydelse (belopp överstigande 100 tkr) har periodiserats. Det innebär att intäkter och kostnader hänförbara till perioden januari-augusti 2022 har bokförts i perioden.

Intäkter
Redovisningen av intäkter följer rekommendationen *RKR R2 Intäkter* vilket innebär att intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Offentliga bidrag och anslutningsavgifter som är hänförbara till en investering tas upp som en förutbetald intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och intäktsförs på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning.

Under 2022 har kommunen fått statsbidrag för att stärka skolans och äldreomsorgens verksamheter. Bidrag har också utbetalats för insatser med anledning av kriget i Ukraina och för kommunens medverkan i valet år 2022. I redovisningen klassificeras statsbidragen som generella och ökar kommunens utjämningsbidrag. Merparten av bidragen används för att göra motsvarande ökning av driftbudget hos berörda nämnder. På årsbasis utgör intäkten från dessa statsbidrag cirka 9 miljoner kronor.

Jämförelsestörande poster
Upplysning om resultateffekten av jämförelsestörande poster lämnas i not till berörda poster i resultaträkningen. För att betraktas som jämförelsestörande ska posten vara av betydelse för bedömning av kommunens resultat som helhet och av sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet.

Anläggningstillgångar
Tillgångar med anskaffningsvärde över två basbelopp (cirka 97 000 kr) och en ekonomisk livslängd på minst tre år aktiveras som anläggningstillgångar. Undantaget är datorer och IT-utrustning till enskilda arbetsplatser som kostnadsförs i sin helhet i samband med inköpstillfället. Investeringar skrivs av från när tillgången tas i bruk. Avskrivning görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning. Som immateriella anläggningstillgångar redovisas licensavgifter för större IT-program. Detta görs restriktivt, merparten av licensavgifterna kostnadsförs löpande.

Avskrivningar, komponentredovisning
Kommunen tillämpar komponentavskrivningar enligt rekommendation *RKR R4 Materiella anläggningstillgångar*. Komponentredovisning innebär en mer detaljerad uppdelning av anläggningstillgångarna för att avskrivningarna bättre ska spegla tillgångens förbrukning och nyttjandetid. Sedan 2016 tillämpas komponentavskrivningar på alla nya investeringar och för befintliga anläggningstillgångar infördes komponentavskrivning från och med 2017. Sedan tidigare gäller denna uppdelning i allt väsentligt för kommunens VA-verksamhet.

Komponentredovisning innebär att vissa underhållsinsatser på kommunens fastigheter och vägar, som tidigare belastade årets resultat, redovisas som anläggningstillgång. Kostnaden för sådana underhållsinsatser fördelas över nyttjandetiden i form av avskrivningar.

De kommunala bolagen tillämpar regler enligt Bokföringsnämndens allmänna råd *BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3)* för redovisningen av anläggningstillgångar och avskrivningar. I den finns anvisningar som motsvarar rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning.

De vanligaste tillämpade avskrivningstiderna är:

	Antal år	
Tillgång	**Kommunen**	**Bolagen**
Fastigheter		
Byggnader inv. tom 2015	33	
Byggnader inv. from 2016 (from 2014 för bolagen), komponenter:		
Installationer (el, värme, ventilation, mm)	25	25–50
Stomme	50	70–100
Yttertak, fasad, fönster	35	35–50
Markanläggning	20	20–40
Övrigt (dörrar, målning, in- och utvändiga ytskikt, vitvaror, kyla)	15	
Gator och vägar:		
Gator och vägar inv. tom 2015	33	
Gator och vägar inv. from 2016 komponenter:		
Vägkropp	50	
Vägutrustning	20	
Stödmur, kantsten, etc.	30	
Slitlagret på gatan/vägen olika per typ av gata:		
Genomfartsväg	10	
Matargata	15	
Villagata	25	
Cirkulationsplats	5	
GCM-väg	20	
Övrigt		
Vattenledningar:		
Från och med 2008	75	
Till och med 2007	50	
Fjärrvärmeledningar		40
Värmepannor		10–25
Fiberledningar och -kanalisation		20–30
Bilar, maskiner och inventarier	5–15	5–10
Större systems program/licenser	3–5	

Anslutningsavgifter
Anslutningsavgifter i VA-verksamheten redovisas som förutbetald intäkt och periodiseras över samma tid som investeringar i vattenledningar, 75 år.

Leasing
Enligt rekommendation *RKR R5 Leasing* klassas ett leasingavtal som finansiellt om de ekonomiska fördelarna av att leasa ett objekt övergår till leasingtagaren. Ett finansiellt leasingavtal kan jämföras med att äga tillgången. Värdet av tillgångar som leasas genom finansiell leasing redovisas som en anläggningstillgång och tillgången skrivs av enligt samma princip som gäller för andra tillgångar av samma slag. Förpliktelse att betala framtida leasingavgifter redovisas som en skuld. Den del av skulden som förfaller inom ett år redovisas som kortfristig skuld, resterande skuld redovisas som långfristig. Värdet av tillgångar som finansieras på detta sätt var per 31 augusti 17,2 mnkr och avser framförallt fordon.

Leasingavtal som inte klassificeras som finansiella är operationella. Kommunens hyresavtal avseende fastigheter klassificeras som operationella eftersom de ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet inte överförs till kommunen. Kommunen har ett pågående arbete med inventering av hyreskontrakt under 2022.

Omsättningstillgångar
Exploateringsverksamhetens inkomster och utgifter avslutas från och med redovisningsåret 2019 enligt principerna i *Redovisning av kommunal markexploatering* från RKR. Förändringen har inneburit en justering av redovisningen av intäkter, omsättningstillgångar och anläggningstillgångar kopplade till exploatering.

Personalkostnader
Löner bokförs enligt kontantprincipen. Detta innebär att de kostnader för övertid, fyllnadstid,

timlöner och andra ersättningar för augusti som betalas ut i september redovisas som en kostnad i september. Motsvarande gäller för vissa ledighetsuttag i augusti som bokförs som en kostnadsreducering i september. Detta är ett avsteg från rekommendationen.

Pensionsskuld
Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den lagstadgade ”blandmodellen” vilket innebär att pension som intjänats före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. I pensionsförpliktelse ingår också framtida förväntad särskild löneskatt. Utbetalningar avseende pensionsförmåner som intjänats före 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Pensionsförmåner intjänade i pensionsavtal från och med år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och en avsättning i balansräkning. Under avsättningar reserveras också särskild löneskatt motsvarande 24,26 procent av upptagen pensionsavsättning.

Regelverket som styr hur pensionsskulden värderas och beräknas kallas RIPS (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld). Det nu gällande regelverket är RIPS 21.

Taxefinansierad verksamhet
Enligt *”Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster”* ställs krav på en separat balansräkning för VA-verksamheten. I den mån avgiftsuttaget inom VA- och avfallsverksamheten överskrider självkostnaden minskas intäkten och överuttaget bokförs som en förutbetald intäkt vilket är i enlighet med rekommendation från RKR.

Koncernredovisning
I en koncernredovisning är det önskvärt att de olika enheter som ingår tillämpar samma redovisningsprinciper.

De anvisningar som följer av regelverket i K3, som kommunens bolag tillämpar för redovisning av sina anläggningstillgångar, motsvarar rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning som är införd i kommunens redovisning. Med undantag för skillnader i denna redovisning samt för redovisning av pensionskostnader och pensionsåtaganden är bedömningen att de olikheter som finns mellan kommunen och de kommunala bolagen inte påverkar redovisningen i någon väsentlig omfattning.

Avsättning för pensioner hanteras alltså olika. Kommunen betalar ut den individuella delen till de anställda. Övriga pensionsåtaganden redovisas som en avsättning i balansräkningen eller som upplysning inom linjen, enligt den så kallade blandmodellen. De kommunala bolagen med anställd personal avsätter medel till Alecta eller KPA.

4.2 Resultaträkning

Belopp i mnkr	Not	Delår 2021	Delår 2022	Utfall 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget-avvikelse
Verksamhetens intäkter	1	318,7	319,7	467,7	497,3	475,0	-22,3
Verksamhetens kostnader	2	-1 631,4	-1 696,9	-2 563,2	-2 707,7	-2 683,7	24,0
Avskrivningar	8,9, 10	-57,4	-67,5	-98,0	-90,5	-100,0	-9,5
Verksamhetens nettokostnader		**-1 370,1**	**-1 444,7**	**-2 193,4**	**-2 300,9**	**-2 308,7**	**-7,8**
Skatteintäkter	4	1 090,5	1 157,9	1 644,8	1 688,4	1 730,5	42,1
Utjämning	5	424,8	444,7	650,9	643,6	665,7	22,1
Verksamhetens resultat		**145,2**	**157,8**	**102,3**	**31,1**	**87,5**	**56,4**
Finansiella intäkter	6	4,0	5,5	5,6	6,4	7,2	0,8
Finansiella kostnader	7	-0,7	-1,4	-1,1	-2,4	-2,9	-0,5
Resultat efter finansiella poster		**148,5**	**161,9**	**106,8**	**35,1**	**91,9**	**56,8**
Extraordinära poster							
Årets resultat		**148,5**	**161,9**	**106,8**	**35,1**	**91,9**	**56,8**

4.3 Balansräkning

BALANSRÄKNING	Not	Delårsutfall		Utfall	Budget	Prognos
Belopp i miljoner kr (mnkr)		**2021**	**2022**	**2021**	**2022**	**2022**
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	8	0,4	0,8	1,0	0,0	0,5
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader o tekniska anläggningar	9	1 598,6	1 912,6	1 926,4	2 197,3	2 169,0
Maskiner och inventarier	10	109,7	105,8	115,5	202,5	158,3
Pågående nyanläggningar	11	309,9	168,5	60,1	0,0	0,0
Finansiella anläggningstillgångar	12	126,2	127,3	126,2	126,2	126,2
Summa anläggningstillgångar		**2 144,9**	**2 315,0**	**2 229,2**	**2 526,0**	**2 454,0**
Omsättningstillgångar						
Förråd		1,0	1,2	1,1	1,0	1,1
Exploateringsområden	13	9,2	8,5	9,2	8,0	9,1
Fordringar	14	246,1	298,8	228,3	220,0	228,3
Kortfristiga placeringar		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassa och bank	15	294,5	201,1	291,8	104,3	198,3
S:a omsättningstillgångar		**550,7**	**509,6**	**530,4**	**333,3**	**436,8**
SUMMA TILLGÅNGAR		**2 695,6**	**2 824,7**	**2 759,6**	**2 859,3**	**2 890,9**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	**16**	**1 929,8**	**2 050,0**	**1 888,1**	**1 867,9**	**1 980,0**
därav periodens resultat		*148,5*	*161,9*	*106,8*	*35,1*	*91,9*
I eget kapital ingår						
Naturvårdsfond		*2,7*	*2,3*	*2,7*	*2,7*	*2,3*
Resultatutjämningsreserv		*93,5*	*93,5*	*93,5*	*93,5*	*93,5*
Avsättningar						
Avsättning för pensioner och särskild löneskatt	17	37,7	34,7	35,8	37,7	37,7
Övriga avsättningar		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avsättningar		**37,7**	**34,7**	**35,8**	**37,7**	**37,7**
Skulder						
Långfristiga skulder	18	213,3	288,9	230,6	370,8	330,6
Kortfristiga skulder	19	514,8	451,0	605,1	582,9	542,5
Summa skulder		**728,1**	**740,0**	**835,7**	**953,7**	**873,1**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**2 695,6**	**2 824,7**	**2 759,6**	**2 859,3**	**2 890,9**
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER						
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar (inkl. löneskatt)	20	647,4	623,6	632,5	578,6	578,6
-varav löneskatt		126,4	121,7	123,5	-	-
Övriga ansvarsförbindelser	21	1 509,3	1 472,7	1 558,2	1 600,0	1 600,0
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER		**2 156,7**	**2 096,3**	**2 190,6**	**2 178,6**	**2 178,6**

4.4 Kassaflödesanalys

KASSAFLÖDESANALYS	Not	Delårsutfall		Utfall	Budget	Prognos
Belopp i miljoner kr (mnkr)		**2021**	**2022**	**2021**	**2022**	**2022**
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Förändring av eget kapital (årets/periodens resultat	16	148,5	161,9	106,8	35,1	91,9
Justeringsposter:						
Avskrivningar	8,9,10	57,4	67,5	98,0	90,5	100,0
Övrig förändring av anläggningstillgångar	8,9,10	-4,6	-3,0	-4,8	0,0	
Avsättningar för pensioner	17	0,2	-1,1	-1,7	0,0	
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		**201,5**	**225,3**	**198,3**	**125,6**	**191,9**
Förändring av rörelsekapital						
Ökn (-)/minskn (+) av förråd o varulager		0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Ökn (-)/minskn (+) av exploateringsomr	13	0,7	0,7	0,7	0,0	0,0
Ökn (-)/minskn (+) av kortfristiga fordringar	14	-30,5	-70,5	-12,7	0,0	0,0
Ökn (+)/minskn (-) av kortfristiga skulder	19	-90,9	-154,1	-0,6	0,0	0,0
Förändring av rörelsekapital		**-120,8**	**-224,0**	**-12,7**	**0,0**	**0,0**
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**80,7**	**1,2**	**185,6**	**125,6**	**185,4**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i materiella anläggningstillgångar	8,9,10, 11	-222,3	-149,4	-347,1	-440,3	-386,3
Pågående projekt	11	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	8,9,10	0,9	0,2	0,9	0,0	0,9
Investering i finansiella anläggningstillgångar:						
Förändring aktiekapital i kom. bolag+Västtrafik AB	12	0,0	-1,1	0,0	0,0	0,0
Inköp av andelar+kortfristiga finansiella placeringar	12	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-221,4**	**-150,3**	**-346,3**	**-440,3**	**-385,4**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Förändring av långfristiga skulder	18	105,7	58,4	123,0	70,8	100,0
Förändring av långfristiga fordringar	12	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**105,7**	**58,4**	**123,0**	**70,8**	**100,0**
Årets/periodens kassaflöde		**-34,9**	**-90,7**	**-37,7**	**-243,9**	**-93,5**
Likvida medel vid årets början	15	**329,4**	**291,8**	**329,5**	**348,2**	**291,8**
Likvida medel vid årets slut	15	**294,5**	**201,1**	**291,8**	**104,3**	**198,3**

4.5 Noter Marks kommun

Not 1	Kommunen		
Verksamhetens intäkter (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Försäljningsintäkter	14,7	22,8	15,5
Taxor och avgifter	109,0	161,6	112,6
Hyror och arrenden	30,6	45,9	31,4
Bidrag	131,4	181,7	129,1
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	22,4	43,7	27,1
Exploateringsintäkter	9,6	11,0	3,7
Realisationsvinster	0,9	0,9	0,2
Övriga intäkter	0,1	0,2	0,1
Summa verksamhetens intäkter	**318,7**	**467,7**	**319,7**

Not 2	Kommunen		
Verksamhetens kostnader (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Löner och sociala avgifter	1 071,2	1 653,1	1 100,6
Pensionskostnader	68,4	107,8	68,0
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	3,0	6,1	3,0
Bränsle, energi och vatten	20,9	32,4	25,0
Köp av huvudverksamhet	189,1	285,9	189,0
Lokal- och markhyror	54,5	80,1	51,9
Övriga tjänster	44,1	83,8	50,2
Lämnade bidrag	46,2	68,9	48,7
Realisationsförluster och utrangeringar	0,0	0,7	0,0
Övriga kostnader	134,0	244,4	160,5
Summa verksamhetens kostnader	**1 631,4**	**2 563,2**	**1 696,9**

Not 3	Kommunen		
Jämförelsestörande poster (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Verksamhetsintäkter	318,7	467,7	319,7
Bidrag för merkostnader pga covid-19	11,6	11,6	0,1
Ersättning för extra sjuklönekostnader	11,4	13,5	14,1
Summa jämförelsestörande poster	**23,0**	**25,1**	**14,2**
Verksamhetens intäkter exkl jämförelsestörande poster	*295,7*	*442,6*	*305,5*
Verksamhetskostnader	1 631,4	2 563,2	1 696,9
Ökade kostnader pga covid-19	39,0	41,6	0,0
Ökade sjuklönekostnader inkl PO	6,7	12,9	9,7
Summa jämförelsestörande poster	**45,7**	**54,5**	**9,7**
Verksamhetens kostnader exkl jämförelsestörande poster	*1 585,7*	*2 508,7*	*1 687,2*

Not 4	Kommunen		
Skatteintäkter (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Preliminär skatteinbetalning	1 066,1	1 599,2	1 121,0
Preliminär slutavräkning innevarande år	17,6	39,9	24,3
Slutavräkningsdifferens föregående år	6,9	5,8	12,5
Summa skatteintäkter	**1 090,5**	**1 644,8**	**1 157,8**
Avräkningsbelopp			
Preliminär slutavräkning, kronor per invånare	755	1 143	1 038
Slutavräkningsdifferens, kronor per invånare	197	165	359

Not 5	Kommunen		
Inkomst- och kostnadsutjämning mm (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Generella statsbidrag	4,4	19,7	3,1
Utjämningsbidrag för inkomstutjämning	251,9	377,8	275,8
Regleringsavgift	69,2	103,8	64,7
Utjämningsbidrag för kostnadsutjämning	13,6	20,4	13,7
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0
Fastighetsavgift	58,2	88,0	61,7
Bidrag för LSS-utjämning	27,5	41,2	24,7
Summa inkomst- och kostnadsutjämning mm	**424,8**	**650,9**	**443,7**

Not 6	Kommunen		
Finansiella intäkter (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Ränta på likvida medel	0,6	0,6	0,9
Ränta på utlämnade lån till koncernbolagen	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter:			
Utdelningar	0,2	0,2	0,9
Dröjsmålsräntor på kundfakturor	0,1	0,2	0,4
Borgensavgifter	3,1	4,6	3,2
Vinster vid försäljning finansiella instrument	0,0	0,0	0,0
Värdeförändring (orealiserade vinster)	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,0	0,1
Summa finansiella intäkter	**4,0**	**5,6**	**5,5**

Not 7	Kommunen		
Finansiella kostnader (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Kostnadsräntor	0,1	0,2	0,5
Ränta på pensionslöften	0,4	0,4	0,6
Förlust vid försäljning finansiella instrument	0,0	0,0	0,0
Värdeförändring (orealiserade förluster)	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella kostnader	0,3	0,4	0,3
Summa finansiella kostnader	**0,8**	**1,1**	**1,4**

Not 8	Kommunen		
Immateriella anläggningstillgångar (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Ingående bokfört värde	0,5	0,5	1,0
Årets förändringar:			
+ inköp	0,0	0,6	0,0
- avskrivningar	-0,1	-0,1	-0,2
Summa årets förändringar	-0,1	0,5	-0,2
Utgående bokfört värde	**0,4**	**1,0**	**0,8**
Anskaffningsvärde	1,6	2,2	2,2
Ackumulerade avskrivningar	-1,2	-1,3	-1,4
Bokfört värde	**0,4**	**1,0**	**0,8**

Not 9	Kommunen		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Ingående bokfört värde	1 528,5	1 528,5	1 926,4
Årets förändringar:			
+ inköp	110,7	470,4	36,8
- försäljningspris	-0,9	-0,9	-0,2
+ reavinst	0,9	0,9	0,2
- reaförlust	0,0	-0,6	0,0
- avskrivningar	-40,6	-65,3	-50,5
- nedskrivningar/återföring av nedskrivning	0,0	-6,6	0,0
+/- omklassificeringar	0,0	0,0	0,0
+/- övriga förändringar	0,0	0,0	0,0
Summa årets förändringar	70,1	397,8	-13,6
Utgående bokfört värde	**1 598,6**	**1 926,4**	**1 912,8**
Anskaffningsvärde	2 006,5	2 366,2	2 390,1
Ackumulerade avskrivningar	-377,6	-402,4	-440,6
Ackumulerade nedskrivningar och andra värdeförändringar	-30,3	-37,5	-36,8
Bokfört värde	**1 598,6**	**1 926,4**	**1 912,6**

Not 10	Kommunen		
Maskiner och inventarier (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Ingående bokfört värde	108,1	108,1	115,5
Årets förändringar:			
+ inköp	14,6	28,9	4,2
- försäljningspris	0,0	0,0	0,0
+ reavinst	0,0	0,0	0,0
- reaförlust	0,0	-0,1	0,0
- avskrivningar	-16,7	-25,4	-16,8
- nedskrivningar/återföring av nedskrivning	0,0	-0,6	0,0
+/- omklassificeringar	0,0	0,0	0,0
+/- övriga förändringar	3,8	4,7	2,8
Summa årets förändringar	1,7	7,5	-9,7
Utgående bokfört värde	**109,8**	**115,5**	**105,8**
Anskaffningsvärde	415,2	430,3	435,5
Ackumulerade avskrivningar	-322,4	-331,1	-346,1
Ackumulerade nedskrivningar och andra värdeförändringar	17,0	16,3	16,4
Bokfört värde	**109,8**	**115,5**	**105,8**

Not 11	Kommunen		
Pågående projekt (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Ingående bokfört värde	212,9	212,9	60,1
Under året nedlagda utgifter	97,0	144,2	108,4
Under året överfört till mark, byggnader och tekniska anläggningar	0,0	-296,9	0,0
Utgående bokfört värde	**309,9**	**60,1**	**168,5**

Not 12	Kommunen		
Finansiella anläggningstillgångar (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Aktier och andelar			
Spinnerskan i Mark AB	95,0	95,0	95,0
Kommunaktiebolaget	0,0	0,0	0,0
Swedbank	0,0	0,0	0,0
Kommuninvest ek förening	29,0	29,0	30,1
Kooperativ utveckling, Sjuhärad	0,0	0,0	0,0
SÄRF Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund	2,1	2,1	2,1
Övriga andelar	0,0	0,0	0,0
Summa aktier och andelar	126,2	126,2	127,3
Långfristiga fordringar			
Förlagslån Kommuninvest	0,0	0,0	0,0
Obligationsfonder	0,0	0,0	0,0
Summa långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella anläggningstillgångar	**126,2**	**126,2**	**127,3**

Not 13	Kommunen		
Exploateringsområden (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Verksamhetsområden	4,9	4,9	4,4
Bostadsområden	4,3	4,3	4,1
Summa exploateringsområden	**9,2**	**9,2**	**8,5**

Not 14	Kommunen		
Fordringar (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Kundfordringar	35,9	19,5	30,4
Fordringar hos anställda	0,7	0,7	0,3
Statsbidragsfordringar	70,7	76,0	83,5
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	120,6	107,7	170,9
Ingående mervärdeskatt	16,0	22,8	10,6
Avräkning med kommunala bolag	0,0	0,0	0,0
Avräkning med stiftelser	0,2	0,0	0,0
Övriga kortfristiga fordringar	2,0	1,6	3,1
Summa fordringar	**246,1**	**228,3**	**298,8**

Not 15	Kommunen		
Kassa och bank (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Handkassa	0,1	0,0	0,1
Bank	294,4	291,7	201,0
Summa kassa och bank	**294,5**	**291,8**	**201,1**

Not 16	Kommunen		
Eget kapital (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Resultatutjämningsreserv, Naturvårdsfond	96,2	96,2	95,8
Övrigt eget kapital	1 685,1	1 685,1	1 792,4
Årets resultat	148,5	106,8	161,9
Summa eget kapital	**1 929,8**	**1 888,1**	**2 050,0**

Not 17	Kommunen		
Avsättning för pensioner (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Ingående avsättning	37,5	37,5	35,8
Nya förpliktelser under året	0,2	0,5	-0,9
varav:			
- Nyintjänad pension		-0,8	
- Ränte- och basbeloppsuppräkning		0,4	
- Ändring av försäkringstekniska grunder		0,9	
- Pension till efterlevande		0,0	
- Övrig post	0,2	0,1	-0,9
Årets utbetalningar		-1,9	
Förändring av löneskatt	0,0	-0,3	-0,2
Summa avsättning för pensioner	**37,7**	**35,8**	**34,7**
Specifikation			
Särskild avtals-/ålderspension		3,6	
Förmånsbestämd/kompl pension		11,7	
Ålderspension		10,2	
Pension till efterlevande	30,3	3,3	27,9
Summa pensioner	**30,3**	**28,8**	**27,9**
Löneskatt	7,4	7,0	6,8
Summa avsatt till pensioner	**37,7**	**35,8**	**34,7**
- därav pensioner till förtroendevalda		10,4	
Antal visstidsförordnanden			
Politiker	3	2	2
Tjänstemän	0	0	0

Not 18	Kommunen		
Långfristiga skulder (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Ingående värde finansiell leasing	10,3	10,3	9,1
Årets förändring	0,0	-1,2	-0,2
Utgående värde finansiell leasing	10,3	9,1	8,9
Ingående värde investeringsbidrag	12,7	12,7	15,6
Erhållna investeringsbidrag	0,4	4,2	0,8
Upplösning investeringsbidrag	-0,8	-1,2	-0,5
Utgående värde investeringsbidrag	12,3	15,6	15,9
Ingående värde anslutningsavgifter	83,9	83,9	105,3
Årets förändring	6,2	21,4	8,4
Utgående värde anslutningsavgifter	90,1	105,3	113,7
Ingående låneskuld parkeringsköp	0,6	0,6	0,5

Not 18	Kommunen		
Årets förändring, parkeringsköp per nyttjandetid	-0,1	-0,1	-0,1
Övriga skulder parkeringsköp	0,5	0,5	0,4
Lån hos kreditinstitut	100,0	100,0	150,0
Summa långfristiga skulder	**213,3**	**230,6**	**288,9**

Not 19	Kommunen		
Kortfristiga skulder (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Kortfristig upplåning	0,0	0,0	0,0
Avräkning vatten och avlopp	5,4	0,0	0,0
Avräkning avfallshantering	0	-0,4	0
Leasingskuld	8,8	8,9	8,3
Avräkning med kommunala bolag	56,9	107,3	73,4
Leverantörsskulder	132,2	164,8	79,6
Moms och särskild punktskatt	4,9	0,4	5,4
Socialkontorets avräkningskonton	0,3	0,4	0,3
Övriga genomgångs- och avräkningskonton	0,5	0,9	0,9
Personalens källskatt och diverse avdrag	27,8	25,8	61,9
Semester- och övertidsskuld	76,1	110,5	73,9
Netto av periodiseringsposter 1516/2516	5,8	1,0	11,0
Skuld till VA-abonnenter	3,9	5,6	6,8
Skuld till avfallsabonnenter	4,5	0,0	0,2
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	187,7	180,0	129,4
Summa kortfristiga skulder	**514,8**	**605,1**	**451,0**

Not 20	Kommunen		
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Ingående ansvarsförbindelse	518,0	518,0	509,0
Årets förändringar:			
Aktualisering			
Övrig nyintjänad pension		-2,2	
Ränteuppräkning			
Basbeloppsuppräkning		8,9	
Ändringar av försäkringstekniska grunder		13,6	
Övrig post	3,0	2,9	-7,1
Årets utbetalningar		-32,3	
Summa pensionsförpliktelser	**521,0**	**509,0**	**501,9**
Löneskatt	126,4	123,5	121,7
Utgående ansvarsförbindelse	**647,4**	**632,5**	**623,6**

Not 21	Kommunen		
Övriga ansvarsförbindelser (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Borgensförpliktelser mot kommunens företag:			
-Marks Bostads AB	997,0	1 057,0	1 007,0
-Marks Fastighets AB	7,0	7,0	6,5
-Mark Kraftvärme AB	280,0	280,0	245,0
-Spinnerskan i Mark AB	204,0	204,0	204,0
S:a borgensförpliktelser mot kommunens företag	1 488,0	1 548,0	1 462,5
Borgens- och förlustansvar för egnahem och småhus			
med bostadsrätt	0,1	0,1	0,1
Ställda panter			
Övriga förpliktelser:			
-Bostadshus			
-Idrotts- och ungdomsföreningar			
-Fiberföreningar	18,6	7,6	7,6
- Örestens flygklubb	2,5	2,5	2,5
Summa övriga förpliktelser	21,1	10,1	10,1
Summa övriga ansvarsförbindelser	**1 509,3**	**1 558,2**	**1 472,7**

De redovisade beloppen avser aktuell låneskuld för de lån som kommunen gått i borgen för.

Marks kommun har i juli 1999 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2022-06-30 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Marks kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2022-06-30 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 586,3 miljarder kronor och totala tillgångar till 576,5 miljarder kronor. Marks kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 092,0 miljoner kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 049,4 miljoner kronor.

Not 22	Kommunen		
Ej uppsägningsbara operationella och finansiella leasingavtal (mnkr)	**jan-aug 2021**	**2021**	**jan-aug 2022**
Lös egendomOperationell leasing (IT-utrustning, moduler etc)			
Med förfall inom 1 år	13,5	12,7	11,7
Med förfall inom 1–5 år	6,2	5,6	8,2
Med förfall senare än 5 år	0,0	0,0	0,0
Minimileaseavgifter, externa	19,7	18,3	19,9
Fastigheter			
Operationell leasing (hyresavgifter fastigheter)*			
Inom 1 år	11,5	10,6	10,6
Med förfall inom 1-5 år	36,9	34,3	34,3
Med förfall senare än 5 år	7,2	0,0	0,0
Minimileaseavgifter, externa	55,6	44,9	44,9
Minimileaseavgifter, koncerninterna			
Med förfall inom 1 år	50,3	51,6	51,6
Med förfall inom 1–5 år	94,4	120,4	120,4
Med förfall senare än 5 år	8,8	22,6	22,6
Minimileaseavgifter, koncerninterna	153,5	194,6	194,6
Minimileaseavgifter, totalt operationell leasing	228,8	257,8	259,4
FordonFinansiell leasing (fordon Nordea)			
Totala minimileaseavgifter	19,4	18,3	17,4
Framtida finansiella kostnader	-0,3	-0,2	-0,2
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	19,1	18,0	17,2
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:			
Inom 1 år	8,8	8,9	8,3
Med förfall inom 1-5 år	10,3	9,1	8,9
Med förfall senare än 5 år	0,0	0,0	0,0
Minimileaseavgifter, totalt finansiell leasing	**19,1**	**18,0**	**17,2**

4.6 Driftredovisning

Kommunens driftredovisning innehåller årets resultatpåverkande intäkter och kostnader vilka nedan redovisas som en nettointäkt (+) eller nettokostnad (-). En skillnad mot kommunens resultaträkning är att driftredovisningen innehåller interna poster (affärshändelser mellan kommunens nämnder) medan resultaträkningen enbart innehåller transaktioner med externa motparter. Det är därför driftredovisningen med fördel redovisas netto.

Belopp i miljoner kronor	Delårsutfall augusti		Utfall	Budget ink tillägg	Prognos	Budget-avvikelse
	2021	2022	2021	2022	2022	2022
Fullmäktige, partistöd och revision	-2,7	-2,9	-4,7	-5,7	-5,5	0,2
Kommunstyrelsen	-99,5	-113,9	-159,5	-180,1	-179,0	1,1
Barn- och utbildningsnämnden	-593,5	-626,5	-916,7	-963,4	-963,4	0,0
Kultur- och fritidsnämnden	-50,4	-55,7	-78,3	-83,6	-83,8	-0,2
Miljönämnden	-5,2	-5,3	-9,4	-9,4	-10,1	-0,7
Plan- och byggnadsnämnden	-2,5	-2,6	-3,9	-6,9	-6,3	0,6
Socialnämnden	-265,4	-268,3	-397,8	-416,5	-412,9	3,6
Äldreomsorgsnämnden	-351,3	-362,3	-526,6	-537,1	-537,1	0,0
Teknik- och servicenämnden	-31,9	-40,3	-52,0	-52,6	-63,5	-10,9
Valnämnden	-0,3	-0,8	-0,5	-1,5	-1,9	-0,4
Överförmyndarnämnden	-1,9	-3,6	-2,9	-4,0	-5,7	-1,7
Summa nämnder	**-1 405,0**	**-1 482,3**	**-2 152,5**	**-2 260,8**	**-2 269,1**	**-8,4**
Pensioner	-16,2	-20,1	-30,5	-50,3	-43,3	7,0
VA-verksamheten skattefinansiering	0,0	0,0	0,0	-1,2	-1,2	0,0
Ram för lokalkostnader	0,0	0,0	0,0	-2,8	-0,3	2,5
Rivning Lyckeskolan	0,0	-1,1	-2,6	0,0	-6,0	-6,0
Bästa barnkommun	0,0	0,0	-1,7	-5,0	-2,5	2,5
KS medel för särskilda lönesatsningar	0,0	0,0	0,0	-3,0	-3,0	0,0
Kommundirektörens utvecklingsmedel	0,0	0,0	0,0	-1,0	-0,2	0,8
Behov- och verksamhetsförändringar	0,0	0,0	0,0	-4,0	-1,5	2,5
Kommunreserven	-0,1	0,0	-8,8	-9,2	-7,2	2,0
Övriga verksamhetsposter	51,3	58,8	2,6	31,5	25,7	-5,8
Gemensamma verksamheter	**34,9**	**37,6**	**-41,0**	**-45,0**	**-39,5**	**5,5**
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	**-1 370,1**	**-1 444,7**	**-2 193,4**	**-2 305,8**	**-2 308,7**	**-2,9**

Årets budget

Budgeten för 2022 fastställdes av kommunfullmäktige i november 2021, budgeterat resultat har hela tiden varit 35,1 mnkr, men efter politiska beslut har omdisponeringar i budgeten skett. Framförallt har utrymmen under gemensamma verksamheter flyttats till nämnderna genom flytt av budget eller driftbidrag. I samband med beslut om aprilrapporten har även beslut tagits att vissa nämnder fått lov att redovisa kostnader utöver budget mot bakgrund av att motsvarande eller större överskott förväntades i skatteintäkter och utjämningsbidrag. Jämfört med 2021 är årets budgeterade nettokostnader 79,2 mnkr högre.

Verksamhetens nettokostnader januari-augusti

Nettokostnaderna ökade med 74,6 mnkr eller knappt 5,5 procent jämfört med delårsutfallet 2021. Nettokostnadsökningen fanns uteslutande hos nämnderna, där ökningen var 77,3 mnkr samtidigt som gemensamma verksamheters nettointäkt ökade med 2,7 mnkr. Att gemensamma verksamheter summeras till en nettointäkt i delårsrapporten förklaras av semesterlöneskuldens förändring som i år innebar en intäkt per den siste augusti på 40 mnkr medan prognosen är en kostnad på drygt 2 mnkr. Redovisningsperioden har likt 2021 präglats av stor osäkerhet dock inte med anledning av Covid-19 utan på grund av krig i vårt närområde och kraftiga prisökningar på vissa varor och tjänster.

Prognos för 2022

Nämndernas prognoser innebär en ökning av nettokostnaderna med 116,6 mnkr eller 5,3 procent jämfört med utfallet för 2021. Följsamheten mot budget är totalt sett god och följande kommentarer anger nämnderna, själva i sina rapporter:

Barn- och utbildningsnämnden rapportera att nämndens ekonomi som 2021 påverkades i hög grad av pandemin med lägre nettokostnader nu börjar återgå mot ett mer normalt läge. De ser ökade vikariekostnader men även ökade omsorgsavgifter samtidigt som statsbidragen för pandemin upphör. Samtidigt påpekar nämnden att det finns utmaningar i flera av dess verksamheter efter tiden med pandemin och behov av åtgärder och insatser kvarstår. Kriget i Ukraina har medfört direkt ökade kostnader med 1,7 mnkr fram till augusti. Dessa kostnader har täckts av nytillkomna bidrag från Migrationsverket och har hittills inte påverkat nämndens nettokostnader. Nämndens övriga kostnader har dock påverkats indirekt av kriget då inflation och ökade priser medför ökade kostnader. Det mest tydliga exemplet i barn- och utbildningsförvaltningen är att skolskjutspriserna beräknas öka med 3,7 mnkr eller 30 procent under höstterminen. Även om det finns avvikelser per nämndens huvudverksamheter är nämndens prognos att verksamheten bedrivs inom budget.

Socialnämnden beskriver en stabil utveckling för nämndens huvudverksamheter där funktionsstöd förväntas gå med överskott om 4,5 mnkr samtidigt som individ- och familje-omsorg förväntas redovisa underskott med 2,9 mnkr. För funktionsstöd är det framförallt personlig assistans och daglig verksamhet och korttidsvistelse som förklarar överskottet. För individ- och familjeomsorgens del är det framförallt kostnaden för köpt vård som överstiger årets budget vilket delvis vägs upp av lägre personalkostnader och utbetalt försörjningsstöd.

Teknik- och servicenämnden noterar att det förändrade världsläget har haft stor påverkan på inköpspriser hittills under 2022 och det påverkar även möjligheten att sätta prognoser. Att bedöma hur ekonomin kommer att påverkas på sikt av det rådande läget är svårt. Osäkerheten är stor vad gäller hur stora kostnadsökningarna blir och hur länge de varar. Pandemieffekter på transporter och konsekvenser av kriget i Europa riskerar att pågå länge med fortsatt påverkan på tillgång till varor och höga priser som följd. Störst del av nämndens prognostiserade underskott återfinns inom lokalförsörjningen med 7,6 mnkr vilket är i linje med prognosen i april. Lokalförsörjningens prognos beror främst på ökade elkostnader som överstiger budget med 4,1 mnkr, samt ofinansierade lokalkostnader om 2,8 mnkr. Prognosen för kost och städ är oförändrad från den som aviserades i aprilrapporten. Inom kostverksamheten prognostiseras kostnadsökningar om 1,7 mnkr främst för inköp av livsmedel. Gator och vägar har i delårsrapporten reviderat upp sin prognos till ett underskott om 1,2 mnkr som huvudsakligen motiveras av ökad kostnad för el på gatubelysning.

Överförmyndarnämndens underskott förklaras av den dubbelgång som det samverkansavtal som ingått med Varberg och Falkenberg vilket innebär i år. Avtalet innebär att den administrativa verksamheten nu flyttas till Varberg/Falkenberg som arbetar med våra ärenden parallellt som viss bemanning fortfarande arbetar med verksamheten i Mark.

Gemensamma verksamheter innefattar intäkter och kostnader som redovisas utanför nämnderna. Här ingår bland annat pensioner, kommunreserv, ram för lokalkostnader, rivningskostnader, semesterlöneskuldförändring och intäkt från intern ränta. Sammanlagt prognostiseras posterna till ett budgetöverskott om 5,5 mnkr, där rivningskostnader och intern ränta bidrar med underskott om 6 mnkr vardera vilket vägs upp av överskott för framförallt ram lokalkostnader, pensioner. Förklaringen till avvikelsen för intern ränta och ram för lokalkostnader är viss förskjutning av färdigställandet för investeringsprojekt.

4.7 Investeringsredovisning

Kommunens investeringsredovisning belastar inte resultatet direkt utan som avskrivningar/värdeminskningsavdrag över investeringens nyttjandeperiod. Redovisningen består sedan införandet av komponentredovisning år 2017 förutom av en traditionell redovisning, med utfall relaterat till årets budget, även av pågående projekt där hela projektets budget fördelats på färdigställandeåret.

Pågående projekt redovisas i slutet av avsnittet och det är summan av utfallet i båda redovisningarna som påverkat kommunens likviditet och balansräkning år 2022.

Investeringsredovisning per nämnd	Budget ink tillägg	Utfall jan-augusti	Prognos	Avvikelse
Belopp i mnkr	**2022**	**2022**	**2022**	**2022**
Kommunstyrelsen	10,0	2,0	5,0	5,0
Barn- och utbildningsnämnden	8,0	0,7	4,0	4,0
Kultur- och fritidsnämnden	3,0	0,8	2,0	1,0
Socialnämnden	1,3	0,2	1,3	0,0
Äldreomsorgsnämnden	1,7	0,9	1,5	0,2
Summa:	**24,0**	**4,6**	**13,8**	**10,2**
Teknik- och servicenämnden:				
Skattefinansierad del:				
Internservice	270,0	104,6	203,6	66,4
Gator, parker och GC-vägar	35,7	4,9	20,5	15,2
Summa TSN skattefinansierad del	***305,7***	***109,5***	***224,1***	***81,6***
Taxefinansierad del:				
Vatten och avlopp	165,8	26,9	87,0	78,7
- varav VA exklusive överföringsledningar	147,7	21,0	74,8	72,9
- varav överföringsledningsprojekt	*18,1*	*5,9*	*12,2*	*5,8*
Avfallshantering	2,5	0,4	2,1	0,4
Summa taxefinansierad del	***168,3***	***27,3***	***89,1***	***79,1***
S:a teknik- och servicenämnden	**474,0**	**136,8**	**313,2**	**160,7**
Investeringar totalt	**498,0**	**141,4**	**327,0**	**170,9**
varav skattefinansierad del	***329,7***	***114,1***	***237,9***	***91,8***

Investeringsutfallet efter årets första åtta månader uppgår till drygt 141,4 mnkr vilket tillsammans med pågående projekt om knappt 7,9 mnkr innebär en investeringsutgift på totalt 149,4 mnkr. Motsvarande period föregående år var investeringsutgiften 222 mnkr. Årets investeringsutfall skiljer sig främst åt från föregående år avseende investeringar i VA-anläggningar och ledningar som i år är 40 mnkr lägre än utfallet per augusti föregående år.

Årets prognos uppgår till drygt 327 mnkr vilket avviker med 170,9 mnkr från **årets budget** som uppgår till 498 mnkr efter ombudgetering från 2022 och utökning av ramar för underhåll med 10 mnkr. Störst beloppsmässig avvikelse prognostiseras för investeringar i VA-verksamheten samt i Internservice, där lokaler ingår. I årets budget ingår ombyggnation Kinnahallen (17 mnkr) och utbyggnad skola och förskola i Björketorp (30 mnkr) inte kommit igång som planeringen såg ut vid beslut om budget. Förklaringen till avvikelsen mot budget i VA-verksamheten är som tidigare år förseningar i projekten där upprustning Björketorps avloppsverk (avvikelse 14,2 mnkr) och utbyggnad Dyrenäs (avvikelse 12,3 mnkr) är två projekt som inte följer plan.

I internservice investeringsbudget ingår även årets enskilt största investeringsprojekte i den

skattefinansierade verksamheten, Om- och tillbyggnad av Kaskad där byggproduktion pågår och prognosen justerats med 2 mnkr jämfört med budget. Ny prognos är en slutsumma om 145 mnkr och justeringen motiveras av prisstegringar i byggbranschen. För att möta efterarbeten och justeringar reserveras utgifter om 3 mnkr för 2023 och projektet slutredovisas 2023. Även byggnationen av nytt resecentrum i Kinna är i byggproduktion och projektet utförs i samråd med Trafikverket. Färdigställandedatum är slutet på oktober 2022. Projektets budget är 25 mnkr men prognosen pekar på att slutsumman blir 29 mnkr, huvudsakligen beroende på prisökningar vid upphandlingar och tilläggsarbeten med anledning av närheten till mark och järnväg.

Kommunstyrelsens investeringsbudget avser främst strategiska markinköp och IT-investeringar och halva budgeten prognostiserar användas 2022.

Liknande prognoser som antyder att hela budgeten inte kommer användas återfinns även för **övriga nämnder** som främst har investeringsbudget till inventarier.

I teknik- och servicenämndens delårsrapport finns detaljerad investeringsredovisning på projektnivå.

Pågående projekt

Pågående projekt	Totalbudget	Ackumulerat utfall tom 2021	Utfall 1/1-31/8 2022	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024-2025	Aktuell projekttotal
Nybyggnad förskola Skene	45,0	4,0	0,1	5,5	30,5	10,0	50,0
Om- och tillbyggnad Ängskolan F-9 Etapp 1	281,0	3,2	7,8	53,8	196,0	80,0	299,0
Summa	**326,0**	**7,2**	**7,9**	**59,3**	**226,5**	**90,0**	**816,5**

Nybyggnad förskola Skene:
Bygglov är beviljat och arbete med att erhålla startbesked pågår. Byggtid beräknas till ca 1 år, varför färdigställandet beräknas till årsskiftet 2023-2024. Projektets reviderade budget är 50 mnkr.

Om- och tillbyggnad Ängskolan F-9:
Ny bygglovsansökan för högskolebyggnaden är beslutad i augusti och projektet kan återstarta. Etablering av ersättningslokaler pågår och färdigställande planeras till 2024. Projektets reviderade budget är 299 mnkr efter beslut om byggstart för skolbyggnaden.

Övriga större pågående lokalprojekt har budget i år och redovisas inom Internservice i investeringsredovisningen.

4.8 Uppföljning av vatten- och avloppsförsörjningsverksamheten

Resultaträkning VA	Utfall 2021	Utfall 31/8 2021	Utfall 31/8 2022	Prognos 2022	Budget 2022	Avvikelse
Totala Intäkter	**73 993**	**50 096**	**51 972**	**77 157**	**76 857**	**300**
Varav						
VA-avgifter	66 431	44 602	45 734	68 980	68 980	0
Industriavgifter	2 913	2 227	2 650	3 310	3 010	300
Lakvattenavgifter	732	523	449	770	770	0
Övrigt brandposter mm	2 443	1 752	1 934	2 430	2 430	0
Periodiserade anläggningsavgifter	1 331	863	1 075	1 650	1 650	0
Övriga intäkter, lönebidrag mm	143	129	130	17	17	0
Totala Kostnader	**-76 735**	**-49 212**	**-50 790**	**-84 957**	**-84 957**	**0**
Varav						
Drift inkl administration	-46 027	-30 127	-30 655	-50 459	-47 959	-2 500
Förnyelseplanering	-3	-3	0	0	0	0
Akut/förebyggande underhåll	-5 362	-3 575	-2 992	-7 063	-7 363	300
Värdehöjande underhåll	-3 307	-1 072	-2 223	-3 719	-3 919	200
Avskrivning VA-anläggningar	-10 183	-6 684	-7 469	-10 394	-12 394	2 000
Ränta VA-anläggningar	-3 688	-2 182	-2 065	-4 262	-4 262	0
Avskrivning Överföringsledningar	-5 438	-3 558	-3 833	-5 670	-5 670	0
Ränta Överföringsledningar	-2 727	-2 011	-1 553	-3 390	-3 390	0
Resultat	**-2 742**	**884**	**1 182**	**-7 800**	**-8 100**	**300**
Skattetillskott VA	**0**		**0**	**2 184**	**2 484**	**-300**
Resultat efter Skattetillskott VA	**-2 742**	**884**	**1 182**	**-5 616**	**-5 616**	**0**
Balanserade resultatmedel före årets resultat	5 356	5 356	0	0	0	0
Balanserade resultatmedel efter årets resultat	0	5 356	0	0	0	0
Överuttag abonnentintäkter	5 616	3 886	6 797	0	0	0

VA-verksamhetens prognos för 2022 är ett underskott med -7,8 mnkr. Budgeterat underskott är -8,1 mnkr, verksamheten bedöms alltså visa ett mindre överskott mot budget med 0,3 mnkr.

Vid utgången av 2021 fanns det 5,6 mnkr i tidigare års överuttag av taxan. Årets prognos på -7,8 mnkr kommer att helt tömma överuttaget. Resterande underskott på 2,2 mnkr ska täckas av skattemedel. Avskrivning och räntekostnader för överföringsledning uppgår till 9,1 mnkr för 2022 vilket i princip innebär att taxekollektivet klarar av att finansiera VA-verksamheten exklusive det mesta av kapitalkostnaderna för överföringsledningen.

Årets investeringsbudget på 147,7 mnkr kommer inte att förbrukas gällande den ordinarie VA-verksamheten. Prognosen är att knappt 75 mnkr nyttjas i år. Överföringsledningsprojektens investeringsbudget på 18,1 mnkr kommer inte heller att förbrukas fullt ut då en del projekt är senarelagda.

Årets taxeökning om 5 procent är nödvändig och det finns behov att öka taxan ytterligare kommande år med anledning av de stora investeringar som verksamheten behöver genomföra

för utbyggnad av nya VA-ledningar och anläggningar men också för att reinvestera i befintliga anläggningar och ledningar som börjar bli till åren.

4.9 Sammanställd redovisning

Resultat- och balansräkning nedan avser Marks kommunkoncern, vilken består av Marks kommun och kommunens helägda bolagskoncern benämnd Spinnerskankoncernen. Spinnerskankoncernen i sin tur består av moderbolaget Spinnerskan i Mark AB samt de tre dotterbolagen Marks Bostads AB, Mark Kraftvärme AB och Marks Fastighets AB. Marks Bostads AB har i sin tur förvärvat Viskastrand AB som nu ingår som helägt dotterbolag till bostadsbolaget.

Resultaträkning, kommunkoncernen

Belopp i mnkr	Delår 2021	Delår 2022	Utfall 2021	Prognos 2022
Verksamhetens intäkter	487,6	503,9	729,1	751,1
Verksamhetens kostnader	-1 713,7	-1 798,3	-2 717,6	-2 852,1
Avskrivningar	-101,1	-113,2	-161,8	-170,6
Verksamhetens nettokostnader	**-1 327,2**	**-1 407,6**	**-2 150,3**	**-2 271,6**
Skatteintäkter	1 090,5	1 157,9	1 644,8	1 730,5
Utjämning	424,8	444,7	650,9	665,7
Verksamhetens resultat	**188,1**	**194,9**	**145,4**	**124,6**
Finansiella intäkter	1,1	2,4	1,3	2,6
Finansiella kostnader	-12,2	-9,9	-17,0	-17,5
Resultat efter finansiella poster	**177,0**	**187,5**	**129,7**	**109,7**
Extraordinära poster				
Årets resultat	**177,0**	**187,5**	**129,7**	**109,7**

Balansräkning, kommunkoncernen

BALANSRÄKNING	Delårsutfall		Utfall	Prognos
Belopp i mnkr	**2021**	**2022**	**2021**	**2022**
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	1,6	2,2	2,3	2,0
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	3 097,0	3 531,8	3 584,7	3 831,0
Maskiner och inventarier	115,9	113,0	122,9	167,7
Pågående nyanläggningar	479,9	224,6	92,4	41,8
Finansiella anläggningstillgångar	39,1	39,6	39,1	38,4
Summa anläggningstillgångar	**3 733,5**	**3 911,2**	**3 841,4**	**4 080,9**
Omsättningstillgångar				
Förråd	7,4	9,2	7,4	8,1
Exploateringsområden	9,2	8,5	9,2	9,1
Fordringar	269,8	310,1	274,2	240,9
Kortsiktiga placeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassa och bank	295,3	201,7	292,6	292,5
Summa omsättningstillgångar	**581,7**	**529,5**	**583,4**	**550,6**
SUMMA TILLGÅNGAR	**4 315,2**	**4 440,7**	**4 424,8**	**4 631,5**

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	**2 003,3**	**2 143,6**	**1 956,1**	**2 065,7**
varav årets resultat	177,0	187,5	129,7	109,7
Avsättningar				
Avsättning för pensioner och särskild löneskatt	37,7	34,7	35,8	37,7
Övriga avsättningar	38,4	45,0	45,0	49,5
Summa avsättningar	**76,1**	**79,7**	**80,8**	**87,2**
Skulder				
Långfristiga skulder	1 700,8	1 774,0	1 801,5	1 815,5
Kortfristiga skulder	535,0	443,4	586,4	663,1
Summa skulder	**2 235,8**	**2 217,4**	**2 387,9**	**2 478,6**
Summa avsättningar och skulder	**2 311,9**	**2 297,1**	**2 468,7**	**2 565,8**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**4 315,2**	**4 440,7**	**4 424,8**	**4 631,5**

5 Övrigt

5.1 Verksamhetsberättelse

Nämnders och styrelsers delårsrapporter (verksamhetsberättelser) finns att läsa på www.mark.se.

5.2 Utlåtande över delårsrapporten

Valda revisorer ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål i den ekonomiska förvaltningen som kommunfullmäktige beslutat om i årsbudgeten och i flerårsplanen.

Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas av kommunfullmäktige.